

Få samskabelse
til at fungere

Bibliotekerne
mangler
værdidebat

01

TEMA

Hvad betyder køn i formidlingen?

”Hvis vi
formidlede helt
neutralt, ville vi
være dødssyge
bibliotekarer”

*Børnebibliotekar Betina Falsing
i forbindelse med køn og formidling.*

Læs tema side 12.

12

TEMA:
GIVER DET
MENING AT
KALDE NOGET
DRENGE- OG
PIGEBØGER?

Der er biologisk forskel på drenge og pigers hjerner. Det har betydning for, hvordan de motiveres, siger hjerneforsker.

**BIBLIOTEKERNE HAR
SOLGT DERES SJÆL
FOR AT OVERLEVE**

Interview med Elsebeth Tank,
bibliotekskonsulent og forfatter
til bogen *Nye måder at være
bibliotek på.*

INDHOLD 01

28

**FESTIVALEN MÅ ALDRIG
BLIVE KOMMERCIEL**

Drivkraften bag Harry Potter Festival i Odense er bibliotekar og hedder Søren Dahl Mortensen.

- 04 **Aktuelt interview**
Sikkerhedsvagt og overfaldsalarmer giver tryghed
- 06 **Formandens leder**
- 08 **Overblik fra nettet**
- 21 **Debat**
- 32 **Studerende med nye ideer til midlertidige biblioteker**
- 35 **Resumeer fra Del Din Viden**
- 36 **Artikel fra Del Din Viden:**
"So ein Ding müssen wir auch haben!"
- 38 **HB-noter**
- 40 **Job og karriere**
- 42 **Samskabelse handler om at kunne give slip**
- 46 **Debat**
- 46 **Nye stillinger**
- 48 **Arrangementer på vej**
- 50 **Nyt job**

Grønlands Landsbibliotek tog i juni 2016 konsekvensen af for mange episoder med hærværk, hashhandel og psykisk og fysisk vold. Biblioteket har nu klare retningslinjer for, hvordan alle episoder skal tackles og har vagt i hele åbningstiden. Det giver tryghed, fortæller bibliotekschef Elisa Petersen.

Sikkerhedsvagt og overfaldsalarmer giver tryghed

Bibliotekets ordensregler:

- **Berusede og påvirkede brugere er ikke velkomne, heller ikke for at låne toiletterne.**
- **Det er ikke tilladt:**
 - at tage kæledyr med
 - at ryge ved hovedindgangen
- **Vi accepterer ikke:**
 - psykisk og fysisk vold
 - sexchikane og chikane
 - mobning og trusler
- **Vold, hærværk, tyveri og salg af hash meldes til politiet.**

Udpluk fra personalets retningslinjer:

- **Hvornår må jeg trykke overfaldsknappen?** Når du føler dig utryg. Hellere for meget end for lidt. Husk at informere ledelsen derefter.
- **Hvad skal jeg gøre, når lånerne bruger skældsord og nedledende ord til de ansatte?** Låneren bliver bortvist. Du kan evt. ringe til Securitas. Låneren kan få karantæne.
- **Hvornår må jeg bare gå?** Når du føler dig utryg.
- **Er der bestemte tidspunkter, hvor der er mere presset?** Lønningsdage, børnepenge, feriepenge mv. Når folk har ekstra mange penge.

Hvilke uroproblemer har I oplevet på Grønlands Landsbibliotek?

- Vi har haft folk, der sov på biblioteket. Brugere, der udøvede psykisk eller fysisk vold, sexchikane af ansatte, overfusning af personale, tyveri og hashhandel på toiletterne. Det betød, at både personalet og brugerne var utrygge, og derfor har vi prioriteret højt at få udviklet en række tiltag, der skal øge trygheden igen. De tiltag kan vi anbefale andre også at bruge.

Hvilke tiltag har i arbejdet med for at løse problemerne?

- Vi kunne se, at vi havde problemer med arbejdsmiljøet i en APV-undersøgelse, og som bibliotekschef har jeg derfor arbejdet tæt sammen med ledergruppen og vores sikkerhedsrepræsentant om en række løsninger. Vi fik installeret overfaldsalarmer i børnebiblioteket, voksenbiblioteket og ved vores reception. Hver gang man føler sig utryg, kan man trykke på den, og så kommer der en vagt fra Securitas. Siden juni 2016 har vi haft en fuldtidsansat vagt, og derfor indfører vi nu personlige overfaldsalarmer, der går direkte til den vagt, der er på arbejde på biblioteket.

Hvordan har I fundet midlerne til tiltagene?

- Vi har prioriteret det, fordi det betyder, at både bibliotekarer og brugere er trygge. Vores vagt går rundt for at sikre sig, at alt er ok, og vagten er med, når vi lukker biblioteket. Midlerne har vi fundet i driftsbudgettet, og det er nu skrevet ind i budgettet. Vi har ikke reduceret i medarbejderstaben i den forbindelse.

Hvad har det betydet for antallet af episoder, at I nu altid har en vagt?

- Antallet af episoder er faldet. Vi har også overvågning af hele biblioteket, og vi har lavet ordensregler, der er synlige i rummet. Her står for eksempel, at vi ikke accepterer fysisk og psykisk vold, sexchikane, hærværk eller salg af hash, og at overtrædelser meldes til politiet. Desuden giver vi karantæne til lånere, der taler grimt til personalet. De kan få karantæne i op til tre måneder.

Hvilke reaktioner har I fået fra brugerne?

- Vi oplever, at de føler sig mere trygge. Det samme gør personalet.

BF's urundersøgelse fra 2017 viser, at der er sket en stigning i antallet af episoder på bibliotekerne. Oplever I det samme?

- Vi har altid haft de udfordringer. Men jeg oplever, at man kan blive mere bange. Som bibliotekschef var det mig, der måtte træde til, når der var slagsmål og enten smide folk ud eller tilkalde politiet. Og der sagde jeg til kollegerne: »Hold øje med, hvad der sker, pas på mig«, fordi jeg var bange. Man giver sig alt for meget til sådan noget, hvis man ikke har en ordening og klare retningslinjer for, hvordan man skal tackle den slags.

Kan du give et eksempel på, hvordan en kritisk situation tackles hos jer?

- Hvis der er slagsmål, skal vi ikke blande os, men forlade huset uden at gøre noget. Vi har også etableret flugtveje i et samarbejde med Arbejdstilsynet, så hvis der sker noget, ved vi, at vi kan flygte og låse en dør. Det indførte vi efter en episode, hvor en bibliotekar måtte flygte fra en truende bruger, men ikke kunne låse døren for ham. Derfor står bibliotekarernes skriveborde heller ikke op mod en væg, da de jo vil have sværere ved at komme væk fra en truende låner. Alt er tænkt igennem og undersøgt, og vi har også en klar politik om, at vi blandt personalet skal tale om episoder efterfølgende, samt at man får tilbudt psykologhjælp, hvis der er behov.

Elisa Petersen, bibliotekschef, oplever, at klare retningslinjer betyder, at hun undgår utrygge og farlige situationer.

Klar til konflikt

Overskriften dækker over, hvad der i skrivende stund fylder på mit bord, hvor vi i BF er ved at gøre os og jer medlemmer klar til, at OK18-forhandlingerne kan

ende i en storkonflikt på det offentlige område.

BF er ikke alene. Alle de faglige organisationer er i gang med at ruste sig til konflikt, og en samlet fagbevægelse har afgivet erklæring om at stå sammen. Både i forhold til generelle lønstigninger, ligeløn, arbejdstid og frokostpause. Vi vil bakke hinanden op, også selvom det ikke nødvendigvis er alle, der bliver ramt. Den nuværende situation er en reminder om, hvad fagbevægelsen egentlig står for. Både i forhold til vores rettigheder og det at stå sammen.

De spilleregler, vi har på arbejdsmarkedet, blev fastlagt i 1899 med Septemberforliget og handler om parternes gensidige anerkendelse af arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet og arbejdernes ret til at organisere sig. På den måde anerkendte parterne hinanden som ligeværdige i forhold til løsning af konflikter på arbejdsmarkedet, og anerkendte også hinandens ret til henholdsvis at strejke og lockoute.

Tine Segel / ts@bf.dk

Det er det forlig, vi i dag står på skuldrene af. I mange år har den danske models evne til at balancere samarbejde, forhandling og aftaler i et partssystem betydet, at det danske arbejdsmarked har været langt mindre konfliktfyldt end sammenlignelige europæiske arbejdsmarkeder. Det har begge parter tidligere værdsat, og fagbevægelsen har i årene under finanskrisen accepteret løntilbageholdenhed for på den måde at sikre en fortsat effektiv offentlig sektor. Men nu lysner det i dansk økonomi, og så skal der være plads til lønfremgang, samtidig med at det er vigtigt, at begge parter opfører sig respektfuldt overfor hinanden.

Jeg har tidligere skrevet om, hvordan Moderniseringsstyrelsen adresserer hver 10. medarbejder som doven, og hvordan man i staten er tilbageholdende med lønoplysninger til TR'ere og lokalt inddrager fridage uden lønkompensation. Ikke just en respektfuld adfærd fra arbejdsgiverside. Det er værd at huske på, at den gode forhandlingssituation er den, hvor begge parter er ligeværdige. Når man går til forhandling, er det vigtigt, at begge parter kan se sig selv i resultatet – og det bedste resultat ligger oftest netop i kompromiset.

Jeg afsluttede min sidste leder med et håb om, at det ikke ville blive svære forhandlinger. Det tyder alt dog nu på, at det alligevel gør, og derfor gør vi klar til konflikt. BF's tillidsrepræsentanter orienteres løbende via nyhedsbreve, og hovedbestyrelsen har netop besluttet særlige optagelsesbetingelser i en periode for personer, der ikke er medlemmer i dag. Hovedbestyrelsens midlertidige kriterier for konfliktunderstøttelse og indmeldelse er offentliggjort i uge 2. Du kan også læse mere om det, få svar på spørgsmål omkring konflikt og seneste status på bf.dk/ok18.

Så kære medlemmer, lad os huske på, hvordan vi har opnået vores rettigheder på arbejdsmarkedet, og hvorfor vi er i en fagforening – og lad os så stå sammen om både at beskytte den forhandlingsmodel, der har bragt os så langt, og modstå angrebene på vores rettigheder.

Ring til os
70 21 64 44

Skræddersyet forsikring

– kun for medlemmer

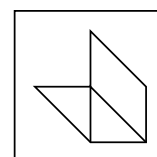
Som medlem af BF kan du tegne billige forsikringer på alt fra indbo til campingvogn og kæledyr.

Aftalerne tilpasses dine behov, så du får præcis den dækning, du har brug for, til en fordelagtig pris.

Ring til vores forsikringsrådgivere på 70 21 64 44 og få et tilbud. Telefonen er åben alle hverdage fra 10.00-15.00.

Du kan også skrive til os på medlemsbutikken@tryg.dk eller læse mere på www.bf.dk/forsikringer

BF samarbejder med Tryg der leverer forsikringerne.

Bibliekarforbundet
Forbundet for
informationsspecialister
og kulturformidlere

15. december

BF vinder sag i Ligebehandlingsnævnet

Et medlem i BF har netop fået tilkendt en godtgørelse på 125.000 kroner, efter at BF har ført medlemmets sag i Ligebehandlingsnævnet.

Sagen har relevans for den gruppe af medlemmer, der er fyldt 60 år og som har en opsat tjenestemandspension.

Den konkrete sag, BF på medlemmets vegne har fået medhold i, blev rejst, fordi et overenskomstansat medlem af BF oplevede, at hendes arbejdsgiver stoppede hendes pensionsindbetaling, fordi hun oplyste, at hun modtog egenpension fra et tidligere ansættelsesforhold som tjenestemand i en anden kommune.

BF indbragte derfor i marts 2017 sagen for Ligebehandlingsnævnet og fik i december medhold i, at der var tale om aldersdiskrimination, når medlemmet blev udelukket fra at deltage i en pensionsordning under sin ansættelse, begrundet i at medlemmet modtog en aldersrelateret tjenestemandspension fra et tidligere ansættelsesforhold.

Bibliotekarforbundet

5. december

Strategi for europæiske forskningsbiblioteker

LIBER's strategi de næste fire år har stort fokus på digital service. Fremtiden er »åbne data«, hvilket kræver udvikling af bibliotekernes infrastruktur og nye kompetencer hos medarbejderne, lyder det fra LIBER.

LIBER, netværket for europæiske forskningsbiblioteker, skriver om forskningslandskabet i 2022, at:

- Open Access skal være den overvejende form for udgivelse
- Forskningsdata skal være »Findable«, »Accessible«, »Interoperable« og »Reusable« (FAIR)
- Det digitale skal understøtte en mere åben og gennemsigtig livscyklus for forskningen
- Forskningsinfrastruktur vil være skræddersyet til de forskellige forskningsområders behov

Mønsted

Aktivfoto Jakob Boserup

5. december

Ny undersøgelse viser ringere læseevner hos danske børn

10-årige danske børns læseevner er gået tilbage, siden de sidst blev målt 2011. Det viser den internationale PIRLS-læseundersøgelse.

I august viste en undersøgelse udgivet af tænketanken Fremtidens Biblioteker, at det er gået tilbage med danske børns fritidslæsning sammenlignet med en undersøgelse foretaget i 2010. Nu viser den internationale PIRLS-undersøgelse, der måler på læseevnerne i 4. klassetrin, at danske børns læseevner også er gået tilbage siden forrige måling i 2010.

Lerche

8. december

Lovændring betyder biblioteksafgift til e-bøger og netlydbøger

Første januar 2018 træder en ny lov og bekendtgørelse i kraft, der gør Danmark til det første land i verden, der udbetaler biblioteksafgift til forfattere og illustratører af e-bøger og netlydbøger.

»For når stadigt flere af os bruger netop de former for litteratur, så giver det god mening, at biblioteksafgiften afspejler den udvikling«, siger Kulturminister Mette Bock i en pressemeddelelse.

Slots- og Kulturstyrelsen har planlagt to informationsmøder i starten af 2018 om den nye afgift.

Mønsted

11. december

Gladsaxe Bibliotekerne vinder Formidlingsprisen 2017

En litteraturlegeplads der sætter børnelitteraturen i spil på en ny måde. Sådan lød begrundelsen blandt andet fra kulturminister Mette Bock, da hun tildelte Gladsaxe Bibliotekerne årets formidlingspris på 50.000 kroner.

- Gladsaxe Bibliotekerne har med litteraturlegepladsen genopfundet litteraturformidlingen til børn ved at sætte vores rige børnelitteratur i spil på en helt ny måde. Biblioteket har udnyttet et område udenfor og integreret det flot med børnebiblioteket, så det danner en litteraturlegeplads. Det klassiske og den interaktive litteraturformidling smelter på den måde sammen på forbilledlig vis, sagde ministeren.

Lerche

12. december

Aalborg Universitetsbibliotek og Det Kgl. Bibliotek indgår samarbejde

Aalborg Universitetsbibliotek (AUB) og Det Kgl. Bibliotek (KB) har indgået en rammeaftale for et samarbejde med fokus på fælles licenser og bibliotekssystem. Udmeldingen fra ledelsen er, at aftalen ikke vil betyde afskedigelser.

Aftalen har i første omgang fokus på licensforhandlinger og licensadministration samt fælles bibliotekssystem.

- Vi har ikke som personale haft indflydelse på selve rammeaftalen, men nogle nøglepersoner er blevet inddraget, og alle medarbejdere er løbende blevet orienteret. Jeg synes ledelsen har gjort, hvad den kunne for at skabe ro omkring processen. Men når det er sagt, så er der selvfølgelig en vis uro og bekymring hos de medarbejdere, der arbejder med de områder, der nu er indgået samarbejdsaftaler om. De er usikre på deres situation, siger Anna Marie Svenstrup, der forventer –som det har været god kutyme hidtil – at der bliver tænkt i efteruddannelse og nye kompetencer for de berørte medarbejdere.

Mønsted

22. december

Gyldendal igen med i eReolen

Den nye aftale om eReolen betyder, at bibliotekerne igen kan udlåne Gyldendals e-bøger. Aftalen træder i kraft 1. januar 2018.

Gyldendal og Modtryk er igen med i eReolen. Det betyder, at langt de fleste af forlagenes e-bøger og lydbøger til børn og unge fremover kan lånes på biblioteket.

- Vi har i perioder været uenige om vilkårene for biblioteksudlån af e-bøger, men har med denne aftale fokuseret på, at der er mere, der forener os end adskiller os. Begge parter ønsker at formidle god litteratur og læseoplevelser til både voksne og børn og stimulere læselysten. Det har vi en fælles interesse i, og derfor er vi nået frem til en god aftale for begge parter, siger bibliotekschef og formand for eReolen Jakob Heide Petersen.

Lerche

10. januar

Nedskæringer på Institut for Informationsstudier

I alt har INF måttet sige farvel til 14 medarbejdere på ganske kort tid, heraf en stor del videnskabelige medarbejdere, der fratræder henover sommeren 2018. Det sker i en tilpasning til færre studerende og omstruktureringer på Københavns Universitet.

Institut for Informationsstudier (INF) har gennem de sidste tre-fire år oplevet en tilbagegang af studerende på grund af færre ansøgninger til studiet og et større frafald.

- Det er den væsentligste årsag til, at vi har måttet lave en tilpasning af instituttet, siger institutleder Jens-Erik Mai. I justeringerne er der også taget højde for, at Københavns Universitet i 2018 indfører et krav om et karaktergennemsnit på minimum seks.

- Det vil ramme os, fordi en stor del af de studerende, vi optog i 2017, havde et gennemsnit under seks, siger Jens-Erik Mai, der forudser, at optaget i 2018 måske kan komme helt ned på 70 studerende.

Mønsted

BF uroundersøgelse gav genlyd i pressen

15. december

Stor medieinteresse for BF's uroundersøgelse

Politiken, Radio24Syv, Radioavisen, P1 Morgen, TV-Avisen, Ritzau, JyllandsPosten og en lang række andre medier har omtalt BF's nye undersøgelse af omfanget af episoder med uro og konflikter på bibliotekerne.

I sensommeren 2017 satte BF gang i en rundspørge blandt forbundets tillidsrepræsentanter på folkebibliotekerne for at undersøge, hvor mange episoder med uro og konflikter, de vurderede, der havde været på biblioteket fra august 2016 til august 2017. BF spurgte også til, om man vurderede, at der var sket en stigning, og om biblioteket havde det fornødne beredskab til at tackle eventuelle konflikter.

På baggrund af tillidsrepræsentanternes svar har BF udarbejdet en rapport. I rapporten kan man blandt andet læse, at 70 procent af de adspurgte tillidsrepræsentanter havde oplevet konflikter på bibliotekerne, og at mange havde oplevet, at der var sket en stigning i antallet af episoder i det seneste år.

Undersøgelsen gav genlyd i pressen, fortæller BF's formand Tine Segel, der blandt andet udtalte sig til Politiken, P1 Morgen og TV-avisen omkring undersøgelsen.

- Jeg vil først og fremmest sige tak til tillidsrepræsentanterne for at besvare BF's rundspørge. Den har givet BF vigtig viden om omfanget af episoder med uro og konflikter på bibliotekerne, og det er et område, vi vil arbejde videre med, fordi det handler om vores medlemmers arbejdsmiljø. Samtidig kunne vi som fagforening også synliggøre de udfordringer, bibliotekerne kan stå med, når de oplever uro og konflikter. Det er nemlig ressourcekrævende at løse, og det skal der være midler til, så bibliotekerne fortsat er trygge steder for borgerne.

Ballade og trusler plager bibliotekerne

14. december 2017 Politiken

Biblioteker bliver brugt til fest

14. december 2017 DR1 TV-Avisen 18.30

København afsætter penge til at øge trygheden for bibliotekarere

14. december 2017 DR P4 Radioavisen

Bibliotekerne er blevet bedre til at styre uromagere

15. december 2017 Helsingør Dagblad

Bibliotekerne oplever flere episoder med hærværk og konflikter

14. december 2017 Danske Kommuner Online

Ny undersøgelse: Stigning i episoder med hærværk og konflikter på bibliotekerne

14. december 2017 Avisen.dk

Staten afvikler ejerskabet af DBC

Staten har opsagt sine aftaler om Nationalbibliografien og Bibliotek.dk. Forventet, siger DBC, som ruster sig til den nye situation.

DBC har man længe vidst, at staten vil afvikle sit ejerskab af DBC. I dag ejer Staten 38,1 procent af DBC, mens KL ejer 61,5 procent.

Den endelige beslutning om en afvikling af statens aktieposter skal godkendes af Folketingets Finansudvalg. Men processen er allerede skudt i gang, fordi Kulturministeriet den 22. december opsagde aftalerne om Nationalbibliografien og Bibliotek.dk med følgende forklaring: »Den nuværende model, hvor ministeriet er medejer og samtidig henlægger en række opgaver direkte hos selskabet, sikrer ikke optimale muligheder for løbende at afprøve, om opgaven løses bedst muligt«.

- Det var ikke uventet, at udmeldingen kom, siger administrerende direktør i DBC Jane Wiis. Aftalen om Bibliotek.dk udløber ved udgangen af 2019, mens aftalen om Nationalbibliografien ved udgangen af 2022.

Jane Wiis vurderer, at det kan blive en vanskelig øvelse at udskille de to opgaver fra DBC, fordi DBC i dag løser dem i sammenhæng med andre opgaver så som bibliotekskatalogen, databrønden og Bibliotek.dk.

- Men vi må jo med disse opsigelser i hånden forholde os konstruktivt til det, siger Jane Wiis.

I forhold til Bibliotek.dk som samlet produkt forudser Jane Wiis dog nogle udfordringer.

- Det er jo desværre blandt mange den udbredte misforståelse, at Bibliotek.dk blot er en brugergrænseflade. Bibliotek.dk er meget andet end en brugergrænseflade. Den har udviklet sig til at være en vigtig del af den samlede og integrerede nationale infrastruktur, som DBC driver for bibliotekerne. Så her er noget, man bør omgås nænsomt og fordybe sig ekstra meget i, når KL og staten skal drøfte, hvordan ejerskabet af DBC skal afklares endeligt og ikke mindst, hvordan ansvaret for de forskellige opgaver skal skrues sammen.

DBC RUSTER SIG TIL MARKEDET

Hun understreger, at man i DBC er i fuld gang med at tilpasse sine forretningsstrategier og ruste virksomheden til den nye situation.

- De to aftaler udgør en stor del af DBC's omsætning. Men når det gælder Nationalbibliografien, har vi fem år til at geare os til den nye situation, og jeg har lige nu vanskeligt ved at se, hvem der i markedet vil kunne løse de opgaver på det kvalitetsniveau og til den pris, vi gør det til, siger hun og ser det derfor også som en realistisk mulighed, at DBC fremadrettet kan fastholde opgaverne.

I forbindelse med sin opsigelse understreger Kulturministeriet da også, at man ikke på nogen måde er utilfreds med DBC's løsning af opgaverne. Det er altså meget muligt, at DBC også i fremtiden vil skulle løse de to opgaver. Det mener Bo Gerner Nielsen, lektor på INF (tidligere IVA) også.

- I dag laves DBC-systemerne, så de ligner hinanden og er nemme at sætte sig ind i. Hvis man skiller systemerne ad – og det der ligger i systemerne – så er der måske ikke den samme sammenhæng, der er i dag, og systemerne vil måske ikke ligne hinanden. Der er en masse kompetencer hos DBC, der sikrer konsistens og kvalitet i de produkter, de laver. Min vurdering er, at DBC vil stå stærkt i den fremtidige konkurrencesituation, siger han.

Nyheden er kortet af redaktionen.

Læs den i fuld længde på bf.dk

GENERALFORSAMLING 2018

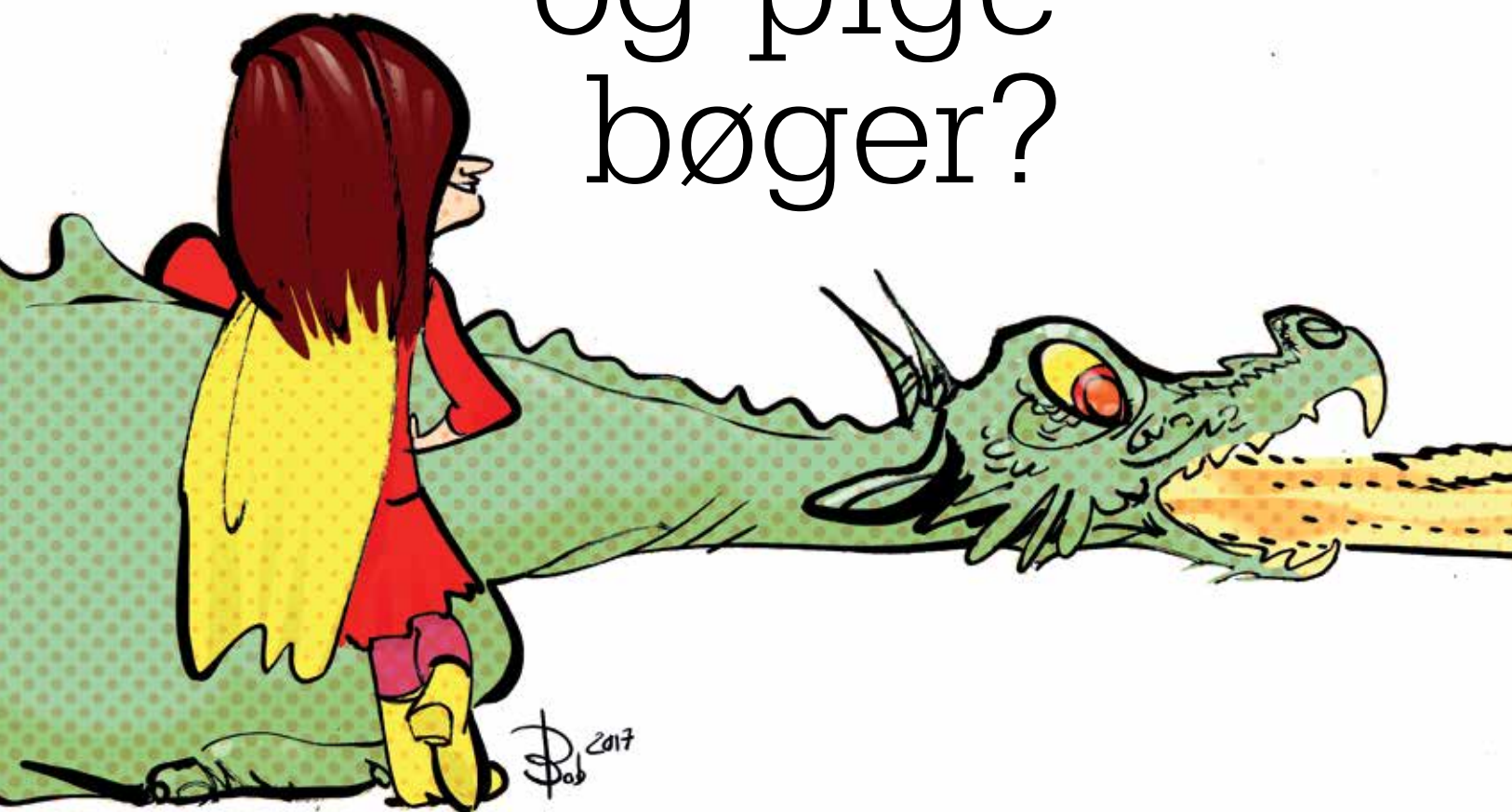
NDL indkalder til generalforsamling torsdag den 8. marts kl. 17 på Sønderborg Bibliotek, Nørre Havnegade 15, Sønderborg.

Vi byder på et lille glas og en snak om vores udgivelser og vores engagement i bibliotekernes projekt

Gør det let!

Giver det mening at kalde noget drenge- og pige- bøger?

De biologiske forskelle på piger og drenges hjerner har betydning, når man arbejder med børn, for det er forskelligt, hvad der skaber god indlæring og motiverer de to køn, siger hjerneforsker Ann E. Knudsen.

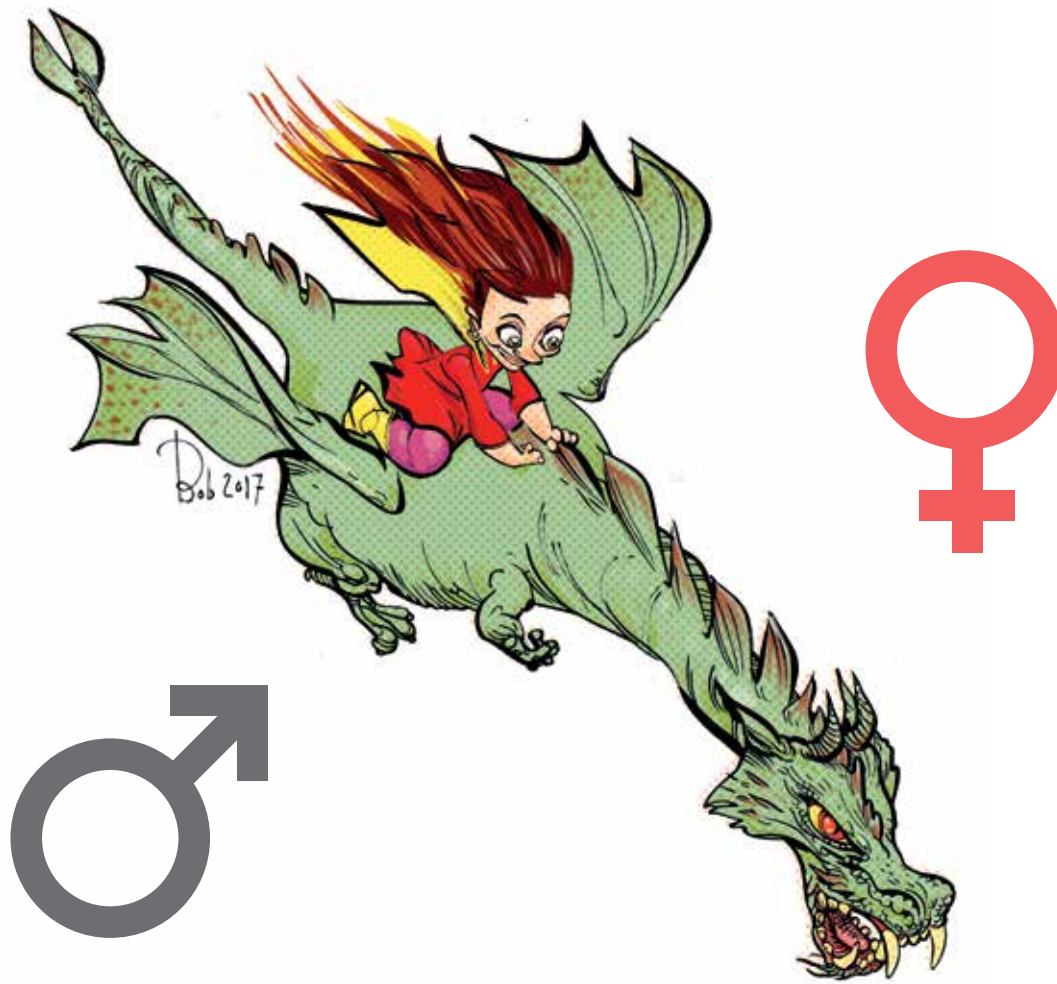
En hurtig søgning på »drengbøger« giver 21.100 hits på Google.

Det er altså en etableret forestilling, at visse bøger og emner mest er til drenge og andre mest er til piger. Men er man som fagperson med til at fastholde bestemte kønsroller, hvis man på biblioteket laver dreng- og pigehylder eller arrangementer, der mest henvender sig til det ene køn? En diskussion, der eskalerede på Stadsbiblioteket i Lyngby i foråret 2017, da en mor kom med kritik af bibliotekets dreng- og pigehylder i et brev til biblioteket, på Facebook, i et læserbrev til lokalavisen, i to landsdækkende dagblade og på P4 i Danmarks Radio. Hun skrev blandt andet: »Hvad med den dreng, der elsker heste og som vil læse om ridning? Og hvad med den pige, der egentlig overhovedet ikke er interesseret i at blive forelsket?« (Læs om sagen på side 18).

- Og kønsroller er et sprængfarligt emne, siger Ann E. Knudsen, hjerneforsker, foredragsholder og forfatter til flere bøger om køn.

- Så jeg misunder ikke bibliotekarer, der skal tage stilling til, hvordan de formidler til de to køn, og om noget må kaldes dreng- eller pigebøger.

- Men faktum er, at der er forskel på, hvordan vores hjerner fungerer, og hvordan man motiverer drenge og piger til for eksempel lystlæsning og læring, siger hun.

FORSKELLIGE VEJE TIL MÅLET

Kigger man på en hjerne, kan man ifølge Ann E. Knudsen ikke se, om den tilhører fra en pige eller en dreng. For piger og drenge hjerner er bygget ens op, forskellene gemmer sig dybt inde i hjernen og styres af vores kønshormoner. De kommer til gengæld ret konkret til udtryk, da piger og drenge vælger forskellige løsningsstrategier til at nå deres mål.

Hos drengene betyder testosteronen, at de

arbejder bedst inden for én hjernehalvdel ad gangen, mens østrogen gør, at piger arbejder på tværs af hjernehalvdelene.

- Groft sagt kan man sige, at drenge har lettere ved at lukke følelsesmæssigt af, mens de fokuserer på en sag. Og de går kun i gang med en opgave, hvis de kan se belønningen inden for rækkevidde. Pigerne går derimod gerne i gang med en opgave, alene fordi de bliver bedt om det. Det er derfor, at velbegaavede små piger udfylder fire sider med flotte ens A'er, selvom opgaven er løst på første side. Og pigerne har indlevelsen i andre med sig hele vejen, forklarer Ann E. Knudsen og tilføjer, at strategierne er lige gode til at nå i mål, det er bare forskellige veje at gå.

DRENGE OG PIGER I FOLDEN

Den viden kan være brugbar som fagperson. For når man ved,

IBBY

Selskabet for Børnelitteratur. National og international sammenslutning, der årligt udgiver magasinet *Klods Hans* om nyt fra børnelitteraturens verden og uddeler Klods Hans-prisen til en person, der har gjort noget særligt for børnekulturen. Læs mere på www.ibby.dk.

»Hvis vi formidlede helt neutralt, ville vi være dødssyge bibliotekarer«

Børnebibliotekar Betina Falsing

hvad der motiverer henholdsvis piger og drenge og kender deres umiddelbare løsningsstrategier, kan man bruge det i sin relation til børnene og i sin formidling og læringstilgang og få dem til at deltage i et arrangement eller komme på biblioteket.

- Vil man for eksempel arrangere en overnatning på biblioteket, så vil drenge tænke på udholdenhed – at det er sejt at være på et bibliotek om natten. Pigerne vil derimod tiltrækkes af, at det er hyggeligt. Drenge har generelt fokus på: »Hvad er der i det for mig?«. De er handlingsorienterede og vil gerne have et element af konkurrence og præstation.

Pigerne skal grundlæggende opleve en relation. De skal føle sig trygge ved de voksne og de andre børn i gruppen, som har stor betydning for det, de vælger. Piger tjekker lige først, hvad bedsteveninden vælger, fordi relationen betyder mest.

- Hvis piger oplever ægte interesse, ved at man spørger ind til dem, er de åbne for at gå i gang med de fleste nye områder. Kom bare med kemi, fysik, matematik eller programmering. Er de derimod utrygge i relationen, er de ikke motiverede for at lære, siger Ann E. Knudsen og tilføjer, at piger også gerne vil konkurrere, bare ikke indbyrdes, og at drenge gerne vil hygge, bare det ikke har førsteprioritet. Hun understreger, at vi her selvfølgelig er ude i en generalisering af køn, og at man kan finde langt større forskelle indenfor ét køn end mellem kønnene. Når det alligevel giver mening at lave generaliseringer, er det fordi de typiske træk gælder størstedelen (cirka 80 procent) af piger og drenge.

EMNER, IKKE KØN

At der er forskel på, hvad piger og drenge retter deres interesse mod, genkender Betina Falsing, der er børnebibliotekar på Tingbjerg Bibliotek og bestyrelsesmedlem i IBBY, Selskabet for Børnelitteratur. Derfor giver det mening som litteraturformidler at tænke køn ind i sin formidling og bruge sin erfaring om, hvad flertallet af drenge eller piger elsker at læse, mener hun. Men hun bryder sig ikke om begrebet drenge- og pigebøger og ville aldrig opstille bøgerne efter køn.

- Risikoen er, at nogle føler sig forkerte, fordi opdelingen kan opfattes som noget, der indikerer hvad en »rigtig« dreng eller »rigtig« pige bør læse, siger Betina Falsing, der dog ikke er bekymret

DRENGE- OG PIGEBØGER

Her er et udpluk fra emnelisterne og ordvalg til overskrifter fra tilfældigt udvalgte biblioteker:

Kom så, drenge!

Gode bøger om fodbold, rollespil, løbehjul, skateboard, Minecraft, gode venskaber og meget mere af det, som foregår i drenges liv.

Pigeliv med og uden kærester

Her er bøger fulde af følelser, længsel og savn.

Kreative tøser

Fucking gode bøger (ungdomsbøger til drenge)

Tema Pigebøger - 12 bøger for seje tøser og søde piger

over at have en masse lyserøde glimmerbøger eller bloddryppende monsterbøger på hyl-derne.

- Det er en del af paletten på et bibliotek, og det kan få børn i gang med at læse. Men den virkelig gode børne- og ungdomslitteratur er kendetegnet ved, at den gode historie er i centrum og henvender sig til alle, og den er der heldigvis masser af, siger hun.

Ann E. Knudsen anbefaler heller ikke at opdele materialerne efter køn. Hun foreslår at emneopdele materialerne, så de 20 procent, der ikke falder inden for normen – de drenge, der for eksempel ikke gider World of Warcraft – kan tage en bog om kammeratskab eller ridning fra hylden uden en følelse af at tabe kønsidentitet. Det bringer os til et andet vigtigt aspekt, når vi taler køn – det kulturelle hierarki, der er i de egenskaber, vi tillægger de to køn.

DET LYSERØDE ER MINDRE VÆRD

For hvorfor er det svært, når piger vælger en bog om zombier eller klæder sig ud som superhelte, mens det for drenge oftere ses som et tab af kønsidentitet at klæde sig ud i kjole eller tage bøger fra den »lyserøde hylde«?

- Alle børn har glæde af en fysisk dimension i indlæringen, men drenge har en anelse større behov for at mærke, røre og bruge kroppen i indlæringsprocessen end piger. Det er derfor, at tegneserier og lydbøger kan få drenge til at læse mere, siger Ann E. Knudsen.

- Kulturelt er det langt sværere for drenge at overskride grænserne for kønsroller og træde ind i det, vi anser for det feminine, siger Ann E. Knudsen. Selv om det umiddelbart er drengene, der begrænses, er det pigerne, der betaler prisen på den lange bane.

- Når det ikke er lige så acceptabelt for en dreng at tage en venskabsbog fra den »lyserøde hylde«, som det er for piger at tage zombiebøger fra den »blå hylde«, så er det i bund og grund fordi de egenskaber, som vi konnoterer som feminine ikke tillægges samme samfundsmæssige værdi, som de egenskaber, vi konnoterer som maskuline. Omsorg, indlevelse, evnen til at vente til det bliver din tur, hensyntagen og så videre bliver i samfundet ikke værdsat lige så meget som udholdenhed og det at være målrettet. Det er derfor, at vi opfordrer piger til at klatre i træer og »komme ind i kampen«, mens der ikke er stor værdi i at være den stille, ventende dreng, siger Ann E. Knudsen, hvis mission ikke er at udligne kønsforskellene, men at få gjort de to køns styrker lige værdifulde i samfundet og på arbejdsmarkedet.

- Kønsforskelle er ikke farlige, og det skal ikke være farligt at tale om køn. Det, vi skal væk fra, er, at nogle egenskaber anses som bedre end andre, så børn kan være drenge og piger, præcis som de har lyst til, siger hun.

DIALOG FØR KØN

Betina Falsing er enig.

- Hvis vi formidler helt neutralt, ville vi være dødssyge bibliotekarer. Det vigtigste redskab som litteraturformidler er dialog, så vi kan guide os ind på det enkelte barns interesser, siger hun og kommer med et eksempel, hvor hun selv glemte at lytte.

- Jeg skulle vejlede en 9. klassesdreng til en fritidslæsebog og førte ham direkte hen til nogle bøger, jeg ved mange andre drenge låner. Foran hylden nærmest undskyldte han og pegede på en anden hylde med bogen *En Flænge i Himlen* og sagde: »Den kan jeg godt lide, har du noget, der ligner?«. Jeg krummede tæer, for jeg skulle selvfølgelig have startet med at spørge ind til, hvad han ellers havde læst og kunne lide, siger Betina Falsing.

Dialogen kan dog være en udfordring i den selvbetjente åbningstid. Der er både unge og forældre, der gerne let vil kunne finde bøger, der særligt er målrettet drenge eller piger, så den opdeling af drenge- og pigehylder, Lyngby er blevet kritiseret for, ville andre brugere se som en god vejledning, siger Betina Falsing.

GODKENDT AF CHUCK NORRIS

Børnebibliotekar på Kulturstationen Vanløse – og medlem af BF's hovedbestyrelse samt tidligere bestyrelsesmedlem af BØFA, Børnebibliotekarernes Faggruppe – Julie Arndrup oplever, at køn inden for de seneste år er blevet et mere ømtåligt emne også på bibliotekerne.

- Jeg var ung i 90'erne, hvor vi var mere ironiske omkring alting, heriblandt køn, og jeg oplever yngre generationer tage

tingene mere alvorligt, som vi for eksempel på det seneste har set det med #Metoo-kampagnen. Jeg håber dog ikke, at vi når derud, hvor vi ikke kan tale om forskellene, siger hun, men kan godt forstå, at det kan støde nogle, hvis et bibliotek deler bøgerne op i pige- og drengebøger.

- Børn skal kunne læse det, de har lyst til, uden at vi definerer hvilke bøger, der er til hvem. Det betyder ikke, at vi skal gøre tingene fuldstændig kønsneutrale, men vi skal være opmærksomme på at være inkluderende i vores sprogbrug og overveje, hvordan vi italesætter bøgerne i formidlingen. Du kan jo lave arrangementer og udstillinger, hvor indholdet og de ord, vi formidler det med, mest taler til enten drenge eller piger, men uden at sige specifikt, at det er til et bestemt køn, siger Julie Arndrup.

- Jeg skrev på et tidspunkt et skilt til en samling bøger i voksenbiblioteket: »Godkendt af Chuck Norris«. Det var bøger, der måske mest henvendte sig til mænd, men det skrev jeg ikke direkte.

KØNSFORSKELLENE VOKSER SIG STØRRE KULTURELT

Diskussionen af køn i den offentlige debat går også på, hvor meget der er biologisk, og hvor meget der er kulturelt betinget. Ifølge Ann E. Knudsen er de biologiske forskelle forholdsvis små hos børn, men vokser sig væsentligt større livet igennem, fordi vi kulturelt fastholder nogle mønstre. For eksempel mener forskeren, at der drives rovdrift på pigernes kompetencer i folkeskolen for at få klasseværelset til at fungere socialt.

- Pigers hjerner modnes tidligere end drenges, fordi de tidligere udvikler forbindelser til det limbiske system, der giver os evnen til empati og indlevelse. Når børn skal i skole det år, de fylder seks, får vi klasser med store forskelle i koncentrationsevnen, så jeg har forståelse for, at lærerne vælger at sætte de »ordentlige« piger ved siden af de »urolige« drenge. Og pigerne tager gerne medansvar for gruppen og drengenes læring, når de bliver bedt om det, siger Ann E. Knudsen.

- Men så klandrer vi pigerne for senere ikke at bruge albuerne, gå foran og søge chefstillinger, bestyrelsesposter, ph.d.-stillinger, selvom vi gennem skolesystemet har belønnet dem for at være socialt lim, siger Ann E. Knudsen, der opfordrer fagfolk til at lade de dygtige piger flyve alene indimellem, hvor de ikke skal dele blyanter, men selv kan komme ud over stepperne. ■

NB: Ann E. Knudsens seneste bog udkom i juni 2017: *Diagnose eller opdragelse? - børn med alle slags hjerner*. Læs mere om hendes forskning på www.ann-e-knudsen.dk

Hvorfor skal piger ikke læse *Fyrtøjet*, og drenge ikke læse *Mor Hulda*?

Forlaget Carlsen har udgivet to bind med folkeeventyr – en for piger og en for drenge.

Eventyr for piger er en sart rosa indbinding med eventyr som *Tornerose*, *Snehvide*, *Snedronningen*, *Mor Hulda* og *Vilde svaner*. *Eventyr for drenge* er en gråblå bog med eventyr som *Fyrtøjet*, *Den bestøvlede kat* og *Drengen, der tog ud for at lære frygten at kende*.

- Under al kritik, siger børnebibliotekar og bestyrelsesmedlem af IBBY Betina Falsing.

- Det er eventyr, som både pige og drenge har glæde af at læse. At pille eventyr ud på den måde er at prædefinere børn, og det gør hverken noget godt for litteraturen eller formidlingen, siger hun.

KØN I LITTERATUREN

- Litteraturen har alle dage afspejlet samfundet og kønsrollerne. I 1940'erne havde vi Kim- og Puk-bøgerne (skrevet af samme forfatter, men det gik ikke, at en mandlig forfatter skrev til piger, så Puk-bøgerne udkom under et pseudonym). Drengene i bøgerne var modige, spejderagtige typer, mens pigerne passede familien og søgte kærligheden. Senere kom piger à la Pippi ind i litteraturen. Og den seneste børnebog, jeg har læst, handler om en homoseksuel dreng med en vild pigeven. Der bliver leget med kønsstereotyperne i litteraturen i dag, siger børnebibliotekar Betina Falsing

Hvad med de drenge der kan li' heste, og de piger der kan li' fodbold?

TEKST SABRINE MØNSTED ILLUSTRATION BOB KATZENELSON

- Børn er mere styret af deres kammerater end os voksne. Og har de fundet en god bog på en hylde, så holder de sig til den hylde. De vil gerne have mere af det samme, siger børnebibliotekar Vibeke Tolstrup Andersen.

I foråret 2017 ramte kønsdebatten Lyngby-Taarbæk Bibliotekerne, da en mor kritiserede bibliotekets drenge- og pigehylder. Det blev til en debat på Facebook, i lokalavisen, i to landsdækkende aviser og på DR's P4. Børnebibliotekar Vibeke Tolstrup Andersen var med hele vejen, og hylderne – de er væk.

»Jeg synes oprigtig stadigvæk, at der er mange områder, vi som samfund kan forbedre, så den enkelte ikke føler sig fastlåst i sit køn. (...) Og jeg bliver i den grad ramt i mit humanistiske hjerte, når jeg træder ind på jeres ellers så skønne bibliotek og ser; en pige- og en drengeafdeling. Sådan skrev en mor på Facebook og i et læserbrev, der blev starten på en længere debat om biblioteker og formidling.

- Hun ramte ned i en formidlingsdiskussion, som allerede var i gang hos os, hvor vi havde besluttet at ændre på opstillingen i børnebiblioteket, når det skulle nyindrettes, fortæller børnebibliotekar Vibeke Tolstrup Andersen.

Kultur- og bibliotekschef i Lyngby-Taarbæk kommune Jeppe Bjørns svar på læserbrevet lød blandt andet derfor: *»Delopstillingen "Drenge" og "Piger" blev oprindeligt etableret, fordi vores personale kunne se, at mange børn opsøgte fortællinger, hvor de kunne identificere sig med hovedpersonen. (...) Når det er sagt, så er formidlingen af børnelitteratur ikke en statisk størrelse. (...) Vi har i forbindelse med den kommende nyindretning af børnebiblioteket allerede ændret på opstillingerne – det vil sige, at der fremover ikke vil være en drenge- og en pigeopstilling.«*

Grunden til, at Stadsbiblioteket i Lyngby oprettede en pige- og en drengehylde ligger cirka ti år tilbage.

- På det tidspunkt havde vi en hylde med kærlighedsbøger, men oplevede en enorm efterspørgsel fra pigerne på venindebøger, der ikke handlede om kærlighed. Så vi valgte at lave en pigehylde med bøger om nutidigt pigeliv. Og udlånet eksploderede, da vi først fik vist dem udvalget af bøger. Drengehylden blev oprettet i retfærdighedens navn på samme tidspunkt, men var ikke helt så homogen og indeholdt mange forskellige emner, siger Vibeke Tolstrup Andersen.

Derfor har bibliotekarerne længe talt om at inddele bøgerne efter genre og emne i stedet for.

KØN SKAL IKKE UDVISKES

- Tiden var på en måde løbet fra at kønsopdele bøgerne. Men når det er sagt, så oplever jeg forskellige interesser og mønstre hos piger og drenge, blandt de materialer og bøger, de efterspørger og vælger. Det vil jeg som formidlingsperson have lov

til at tilgodese, og jeg vil have lov til at formidle til de to køn. Begge dele er jo lige godt. Så kan vi diskutere, hvorfor de har de forskellige interesser, og om det opstår af bestemte årsager. Men det er ligesom ikke en diskussion, vi skal tage, når de kommer på biblioteket, siger Vibeke Tolstrup Andersen, der oplever, at diskussioner om køn både professionelt og privat generelt er kommet til at fylde mere de seneste seks-syv år.

- Jeg blev selv mor for seks år siden og har fulgt debatter om køn, hvor mange gerne ser, at vi overhovedet ikke taler om køn, men for mig handler det om, at begge køn er lige meget værd, ikke at køn skal udviskes. Jeg vil meget gerne diskutere formidling, det er mit arbejde, og det gør vi løbende, men jeg kan godt blive lidt træt, når tingene bliver forsimplet, så der kun er en rigtig måde at gøre det på. Som formidler er det vigtigste, at vi gør tingene bevidst. I nogle situationer kan det godt give mening at formidle nogle bøger som enten pige- eller drengebøger.

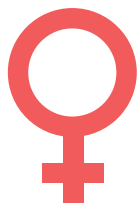
INDELING EFTER EMNER

Konsekvensen af debatten i Lyngby har været, at de fremrykkede den planlagte ændring af opstillingen af bøgerne. I dag står bøgerne under emner som spænding, sport, klassikere, venskab, kærlighed og sjove bøger.

- Venskabs- og kærlighedshylden er den, jeg har haft sværest ved i emneinddelingen, for ligegyldigt hvordan jeg vender og drejer det, så er den hylde domineret af lyserøde glimrebøger, og nu hvor venskabsbøgerne fra det, der tidligere var drengehylde står der, kan de jo godt drukne, så vi skal være gode i udstillingerne til at vise, at der også er den slags bøger til drengene, siger Vibeke Tolstrup Andersen.

- Vi har jo som bibliotekarere ikke indflydelse på, hvordan forlagene formidler bøgerne. De tænker i hvilket køn, bogen henvender sig til. Og hvis bogen allerede er lyserød og har glimmer på, er den sværere at formidle til drengene, siger Vibeke Tolstrup Andersen, der oplever, at pigerne er ligeglade med, om det er en dreng, der er hovedperson, mens en dreng vrænger på næsen, hvis hovedpersonen er en pige.

Forkortet udgave af læserbrevet til Lyngby-Taarbæk Bibliotekerne

Kære Lyngby Bibliotek,

Jeg elsker biblioteker. Jeg elsker bøger. Det gør mine børn også.

Grundlæggende synes jeg, at Københavns biblioteker byder på så mange skønne arrangementer og lokker dermed endnu flere mod bøgerne og bibliotekerne. Tusind tak for det!

Jeg er mor. Jeg har to børn. Jeg sætter individualitet og respekt for forskellighed højt. Jeg har både i mit arbejde som lærer og i min opgave som mor et stort ønske om, at vi forholder os til normer.

(...)

Da jeg var en lille pige opdagede jeg hurtigt, hvor definerende mit køn var for, hvad der var mig tilladt. Jeg skulle ikke råbe alt for højt. Jeg skulle ikke være for vred. Mit tøj skulle helst forblive pænt.

Det var ikke min mors eller fars ord. Det var, hvad jeg mærkede, når jeg trådte ud over mit hjemms grænser. For jeg klatrede højt i træer. Jeg blev meget vred. Jeg sagde min mening højt.

Men diskursen for at være en pige brølede imod mig, og nogen havde defineret, hvad jeg skulle være.

Med årene er jeg vokset op og har erkendt, at jeg må tale højt om, hvad jeg ser. Jeg synes oprigtigt stadigvæk, at der er mange områder, vi som samfund kan forbedre, så den enkelte ikke føler sig fastlåst i sit køn.

Når jeg arbejder med børn, fortæller jeg eventyr om piger, der selv bekæmper dragen. Piger, der ikke venter på riddere, men selv tager sværdet i hånden.

Jeg fortæller historier om drenge, der elsker at gøre sig fine og syr tøj og strikker vanter. Drenge, der ikke altid skal erobre verden, men som ind imellem også skriver dagbog.

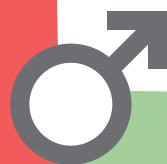
Og jeg bliver i den grad ramt i mit humanistiske hjerte, når jeg træder ind på jeres ellers så skønne bibliotek og ser; en pige- og en drengeafdeling.

Hvad med den dreng, der elsker heste og som vil læse om ridning?

Hvad med den pige, der egentlig overhovedet ikke er interesseret i at blive forelsket?

(...)

Læs brevet i dets fulde længde på
bf.dk/perspektiv

Svar fra Kultur- og Bibliotekschefen i Lyngby-Taarbæk

Kære ...

Tak for din besked. Vi er rigtig glade for, at du og dine børn bruger biblioteket og er tilfredse med det.

På Stadsbiblioteket opsætter vi børnematerialer på den måde, som giver mest mening for børnene.

Delopstillingen »Drenge« og »Piger« blev oprindeligt etableret, fordi vores personale kunne se, at mange børn opsøgte fortællinger, hvor de kunne identificere sig med hovedpersonen. Mange piger ville gerne læse om andre piger og identificere sig med deres historier. Drenge ville også ofte gerne læse bøger med drenge i hovedrollen.

Og det vil de stadigvæk.

En stor del af de bøger, som findes i disse to opstillinger, har man også altid kunne finde placeret i den almindelige skønlitteratur – det vil sige, at bøgerne findes flere steder i børnebiblioteket.

Når det så er sagt, så er formidlingen af børnelitteratur ikke en statisk størrelse. Den ændrer sig i samspil med det omkringliggende samfund og vores egne oplevelser af, hvad vores børnebrugere godt kan lide at læse. Jeg kan hertil tilføje, at vi i forbindelse med den kommende nyindretning af børnebiblioteket allerede har ændret på opstillingerne – det vil sige, at der fremover ikke vil være en drenge- og en pigeopstilling.

Børnelitteratur i dag giver heldigvis også et mere nuanceret billede af pigeliv og drengeliv end tidligere, og børnebibliotekarerne er meget opmærksomme på, at alle børnelånere får mulighed for at låne lige præcis den bog, som passer til deres behov.

Med venlig hilsen

Jeppe Bjørn
Kultur- og Bibliotekschef

Børn skal opleve kunsten i litteraturen

Kommentar til nyheden »Ny undersøgelse viser ringere læseevner hos danske børn« bragt på Perspektivs hjemmeside den 5. december 2017

Den internationale læseundersøgelse PIRLS viser, at danske børns læsning tilsyneladende er gået tilbage siden 2010. Men ikke hvorfor. Der skal fokus på læsningen i skolerne, siger Jan Mejdin i Perspektivs artikel den 5. december. Men, spørger vi, hvad med bibliotekernes fokus på læsningen? Er den tilstrækkelig? Det vil mange børnebibliotekarer formentlig svare ja til. Men kan bibliotekerne blive endnu bedre til at understøtte børns læselyst og i så fald hvordan?

Børns sproglige udvikling understøttes tilsyneladende ikke lige godt alle steder og læseforståelsen hænger sammen med barnets sproglige udvikling. Dialogisk læsning er blevet et vigtigt punkt på institutionernes dagsorden, hvilket bibliotekerne også arbejder med nu. På Blågårdens Bibliotek har vi oprettet en familielæseklub. Her læses Mimbo Jimbo og Finn Herman efter bedste læselegs-opskrift.

Den tidlige sproglige indsats, der understøtter barnets vokabular og senere læseevne, kommer ofte for sent. Alt for sent. Især hvis barnet først møder bogen i skolen. Det kan være en medvirkende årsag til, at barnet bliver en dårligere læser med et ringe ordforråd. Hvilket næppe er en hemmelighed.

Til gengæld er biblioteket en hemmelighed for nogle forældre – at de her kan hente hjælp og inspiration til den allerførste læsning. Fra 30. uge mens barnet ligger i maven og hørelsen udvikles og senere hen med mængden af pegebøger og billedbøger. Indsatsen for at barnet bliver en god læser starter ikke når det starter i 0. klasse. Det starter meget, meget, meget før.

Og virker det så? Når man begynder tidligt med at læse bøger, og har samtaler om historierne samt arbejder med at nuancere sproget, fortæller sprogforskere os, at det gør det. Og det er dette, bibliotekarer gør gennem bøgerne. Vi fortæller ikke og bruger andre lettere ord for at formidle bedre. Vi læser ord som mørkel, krabbetågen og gladius op. For hvis biblioteket og børnebibliotekarerne vil være med til at løfte opgaven med sprogstimulering, skal hun meget mere end at længe bøger over disken, og biblioteket skal have en inspirerende samling samt et indbydende biblioteksrum med plads til læsning. For eksempel hyggelige læsekroge med plads til to og den tætte læseoplevelse, eller til flere når der er tale om diverse læseklubber.

Vi stiller dog spørgsmålstegn ved, om biblioteket og samlingen er inspirerende nok? Har et nedslidt bibliotek i udsatte områder noget at tilbyde nye lånere? Hvis biblioteket ikke tilbyder læsekroge, men kun ét-rumsbiblioteker, hvor rummet skal deles mellem unge og voksne, gives der mindre plads og ro til højt læsning. Hvordan mon »bogfremmede« familier klarer det dilemma? Det gør de

ikke, de går hjem igen. Vi siger fordybelse og koncentration, men kan ikke selv tilbyde steder til dette på biblioteket.

Og hvilke aktiviteterne tilbyder bibliotekerne? Det er fint, at forældre melder børn i læseklub, når de når 12-årsalderen, men de skulle have været der allerede i deres første år. Hvordan vender vi den tendens? Med fokus på samarbejde om barnet lige fra barnet ligger i maven. Sammen med sundhedsplejersker, Bogstart-projektet, daginstitutioner, skoler, læseklubber og professionel oplæsning fra vuggestuealderen på biblioteket. Bibliotekaren er med hele vejen gennem barnets læseliv. Fra vugge til ungdomsuddannelser.

Biblioteket kan tilbyde den æstetiske oplevelse, hvor man møder kunsten i litteraturen! Og børn skal opleve kunst. Som professor Anne Bamford siger: børn skal møde kunst, og det er ikke for læringens skyld. De skal ikke alene have den pædagogiske tilrettelagte litteratur, men også den æstetiske litteratur – de skæve billedbøger og de sære romaner.

I skolen bliver læsning ofte en kirurgisk oplevelse, hvor fokus er på læring og læringsmål og ikke på dannelse. Det at læse en god bog handler om så meget mere end bare at hale ting op af danskundervisningens værktøjskasse. Det må godt være svært – det er overskridelsen, der er dannelsen, som Lars Geer Hammershøj siger. Kan man udvikle sig til at blive et fortolkende menneske i en klasse på 28 elever? Og skal det foregå i et klasselokale? Hvad med lærernes faglighed? Kommer den i klemme mellem bogen som læringsredskab og bogen som æstetik oplevelse? Det gør bibliotekarens faglighed ikke – vores arbejde er at folde hele spektret af den gode historie ud på kunstens præmisser. Kunst for børn. Ikke på grund af læring, men på grund af sanseligheden i sproget og forståelsen af selvet.

Helle Laursen og Dorte Rugtved, den 2. januar.

BIBLIOTE

HAR SOL

DERES

SJÆLFO

AT OVER

KERNE

GT

TEKST SABRINE MØNSTED ARKIVFOTO JAKOB BOSERUP

BIBLIOTEKERNE ER KUN EN SKYGGE AF SIG SELV, MENER BIBLIOTEKSKONSULENT ELSEBETH TANK. IKKE FORDI DER IKKE SKER FANTASTISKE TING PÅ BIBLIOTEKERNE, MEN FORDI IDENTITETEN ER BLEVET UDVISKET I KAMPEN FOR OVERLEVELSE.

R

LEVE

»Tag en tudekiks og kom videre. Det går jo meget godt«. Sådanne reaktioner oplever biblioteksrådgiver Elsebeth Tank, når hun eller andre åbner for en kritisk diskussion af, hvor bibliotekerne er på vej hen, hvad de skal indeholde og på hvilket værdigrundlag.

- Det er blevet umoderne at være politisk, og det er upopulært at være kritisk, siger Elsebeth Tank. Alligevel sidder hun ved sit spisebord med et prøvetryk af sin bog *Nye måder at være bibliotek på* en efterårsdag i 2017, da Perspektiv møder hende til et interview.

I bogen kaster hun et kritisk blik på bibliotekernes udvikling de seneste ti år. Og når hun ikke kan lade være med et blande sig i debatten, er det af kærlighed til det biblioteksvæsen, der har fyldt hele hendes arbejdsliv, hvor hun blandt andet har været biblioteksleder af Stadsbiblioteket i Malmø, direktør for NOTA, formand for BF og de seneste år organisationskonsulent for biblioteker i hele Norden.

VÆRDIER VEKSLER MED OVERLEVELSE

Elsebeth Tank oplever, at den kritiske selvrefleksion på bibliotekerne er gledet i baggrunden i kampen for overlevelse i de trængte kommunale budgetter, hvor bibliotekerne er blevet involveret i løsningen af alle mulige typer af samfundsopgaver. Bibliotekerne har så at sige betalt med deres identitet, mener hun.

- Bibliotekerne har handlet sig ud af nedskæringer og samfundsforandringer og glemt at spørge sig selv undervejs: Hvad er vores værdier og mål? Nødvendige spørgsmål for at kunne vurdere, hvordan nye opgaver skal løses, eller om nogle opgaver måske slet ikke skal løses af biblioteket, fordi det simpelthen ændrer værdigrundlaget for radikalt, siger Elsebeth Tank.

- Undersøgelser viser for eksempel, at noget af det, folk finder mest værdifuldt ved biblioteket, er det neutrale, frie rum, og så vil det jo være hul i hovedet ikke at værne om den værdi, og se de opgaver, der kommer ind af døren i den optik, siger hun.

Men det er netop det manglende kritiske blik, der gør, at nogle biblioteker har taget opgaver ind, der er gift for de værdier, der gør

biblioteksrummet – både det fysiske og det mentale – til noget unikt, mener hun.

Vi kan nævne borgerservice, der ikke er gledet lige elegant ind på alle biblioteker, men ifølge Elsebeth Tank handler det også om måden, bibliotekerne involverer sig i opgaver og i samarbejder med andre institutioner på i det stigende fokus på samskabelse og partnerskaber.

- Når bibliotekets medarbejdere sammen med personale fra kommunen eksempelvis besøger socialt udsatte familier med en bogpakke, er det jo umiddelbart et godt initiativ, som kan starte interesse for læsning og biblioteket, men det skurrer i mine ører, når kommunaldirektøren offentligt siger om projektet og besøgene: »Det er en legitim ret, vi kun har ved fødselstidspunktet«. Så bliver biblioteket i for høj grad til myndighedens forlængede arm, siger Elsebeth Tank.

Og det er et knivsæg, der skal balanceres på, for ikke at miste noget værdifuldt af bibliotekernes kulturarv, mener hun. I sin bog kommer hun med flere eksempler på, hvor hun ser, at der er blevet givet køb på værdier.

INGEN SÆRTILBUD

Et af eksemplerne er et samarbejdsprojekt mellem bibliotek og kommune med overskriften: »Slip ledigheden«.

- Formålet med at hjælpe ledige mod et job eller en uddannelse er bestemt sympatisk, men som bibliotek er det nødvendigt at være bevidst om tilgangen til borgerne og den måde, man italesætter borgerne på. Historisk har tilgangen været, at »enhver borger er fri, ligestillet og myndig« og ikke skal ses som en klient.

Men den grænse bliver overskredet, mener Elsebeth Tank, når biblioteket skriver sig ind i en konkret ambition om at understøtte lediges tilknytning til arbejdsmarkedet i samarbejde med kommunale aktører. Det er en bekymrende vej at gå, mener hun, for slår man først ind på den retning, bliver den styrende for udviklingen i bibliotekerne.

- Undersøgelser viser, at bibliotekerne har stort potentiale til at fremme social kapital hos socialt udsatte, men forskningen viser også klart, at bestemte kriterier skal være opfyldt, for at det kan lykkes. Biblioteket skal opfattes som upartisk, retfærdigt og imødekommende og helt afgørende er det, at de socialt udsatte grupper ikke oplever, at de bliver tilbudt noget særligt. De skal opleve sig selv set og mødt på lige fod med alle andre. Bibliotekernes varemærke er, at deres tilbud er for alle, siger Elsebeth Tank, der giver et andet eksempel fra sin tid som Stadsbibliotekar i Malmø, hvor kommunen gerne ville have et læringscenter på biblioteket.

- Ideen var jo god nok og passede også på et bibliotek, men vi havde visse forbehold, der vedrørte bibliotekets værdigrundlag. For at videreføre oplevelsen af lighed holdt vi på, at projektet ikke eksklusivt skulle reserveres til en særlig målgruppe, selvom projektets formål var at understøtte en gruppe socialt udsatte under uddannelse. Det skulle heller ikke være muligt at gå til eksamen i centeret, fordi ingen skal kunne »dumpe« på biblioteket. Kommunen forstod vores argumenter, og vi blev enige om nogle rammer for centeret, som vi kunne stå inde for.

”Noget af det folk finder mest værdifuldt ved biblioteket, er det neutrale rum, og så vil det jo være hul i hovedet ikke at værne om den værdi”

*Elsebeth Tank
opfordrer flere
til at deltage i
den offentlige
debat om
bibliotekerne, fordi
de er så vigtige
institutioner for
samfundet.*

ORD ER MAGT

Elsebeth Tank understreger, at sproget og den måde, man taler til og om borgerne på, har været unik for bibliotekerne. Det er en væsentlig værdi, der skal værnes om, og som kan være et modsprog til myndigheders og politikeres tilgang til borgerne.

- Der ligger en kolossal magt i ord - hvordan et projekt, et tilbud eller en service bliver italesat. Derfor bør ledelse og medarbejdere udvikle en sproglig sensitivitet og gøre sig klart, hvad der ligger i de ord, de bruger.

Konsekvensen ved, at bibliotekerne bliver set som institutioner, der kan løse nye opgaver for samfundet, er, at der (udefra) bliver sat nye ord på deres berettigelse.

- Det er jo udemærket, at biblioteket tænkes ind nye steder, men det kræver, at biblioteket levendeholder en åben forbindelse til sit oprindelige værdigrundlag. Så man har et fælles mentalt ståsted som ledelse og medarbejdere, hvorfra man kan vurdere nye opgaver og samarbejder, så det ikke bliver op til den enkelte at producere meningen løbende. For så kommer man til at gå i forskellige retninger, siger Elsebeth Tank, der har fundet inspiration i den identitetsproces, som virksomheden LEGO har gennemgået, og som ifølge hende har parraller til bibliotekernes situation.

- LEGO stod med ryggen mod muren, fordi færre og færre købte klodser. De skulle tænke nyt og digitalt, men de skulle også holde fast i det, de kommer af. Klodserne har stadig afgørende betydning for den virksomhed, de er.

BLAFRER I VINDEN

Vi spejler os i omverdenen, når vi skal skabe vores identitet, men det sker i overdreven grad for bibliotekerne, mener Elsebeth Tank, så de blaftrer i den retning, vinden nu blæser.

- Når Politikens kulturredaktør fremhæver biblioteker som Danmarks bedste forsamlingshuse, så er det pludselig det eneste saglig-gørende. Og det sker, fordi vi ikke selv er klar over, hvad vi vil, siger hun.

En biblioteksleder er i bogen citeret for at sige om bibliotekets formål: »Vi kan ikke

komme det nærmere lige nu, end at vi servicerer borgerne«. Det er ikke godt nok, mener Elsebeth Tank. Og i forbindelse med en opgave spurgte en gruppe studerende fra Informationsstudier (tidligere IVA) medarbejdere og ledelse på et bibliotek: »Hvorfor har vi biblioteket?« Og her fik de forskellige svar fra de to grupper. Igen ikke godt nok, mener Elsebeth Tank og understreger, at hun her tegner et generelt billede.

- Du kan selvfølgelig finde biblioteker, der har en hel klar identitet, hvor man arbejder med strategi og værdier. Og der er mange gode eksempler og projekter, der giver os læring om nye måder at være bibliotek på, siger hun.

BIBLIOTEKET SOM UNIKT STED

Et godt eksempel, der viser en stærkt identitet og bevidste sproglige og værdimæssige valg, er projektet »Småt brændbart«. Et samarbejde mellem fem nordjyske biblioteker, hvor man gentænker bibliotekets rolle i yderområderne og kommer med bud på, hvor bibliotekerne kan være med til at løse såkaldte »wicked problems«, der kræver samarbejde for at blive løst såsom integration, ensomhed og hjælp til socialt udsatte familier. Tilbagemeldingerne fra bibliotekernes samarbejdspartnere viser, at de har forstået bibliotekernes væsentlige værdi. De fremhæver i evalueringen: »bibliotekets unikke potentiale for ukomplicerede miljøer, der kan rumme alle borgere«.

Find bogen *Nye måder at være bibliotek* på Saxo.com

”Der er så meget saft og kraft i at tage samtalerne om det vi laver, hvorfor vi gør det, og hvordan vi skal gøre det”

SAMTALEN FLERE STEDER

Elsebeth Tank efterlyser samtaler om bibliotekernes værdier på flere niveauer. Lokalt på bibliotekerne, nationalt i biblioteksvæsenet og i den offentlige samfundsdebat. Hun opfordrer blandt andet lederne for de store flagskibe i væsenet – eksempelvis Dokk1 i Aarhus og Kulturværftet Helsingør – til at bruge deres position til at tale biblioteker i den offentlige debat.

- Der er så meget saft og kraft i at tage samtalerne om det vi laver, hvorfor vi gør det, og hvordan vi skal gøre det. Pyt med, at vi ikke lige lander på tre konkrete værdier – det vigtigste er at starte samtalen.

I bogen beskriver Elsebeth Tank de stemmer, hun ser som relevante i debatten om bibliotekerne, men som er blevet tavse. Vi har haft en periode, hvor kritik på arbejdspladserne hurtigt er blevet set som forandringsmodstand, og derfor er den kritiske samtale forstummet lokalt. Nationalt er den tidligere Biblioteksstyrelse reduceret til en mindre afdeling i Slots- og Kulturstyrelsen, og Biblioteksskolen er i dag en del af det bredere Informationsstudier på Københavns Universitet.

- Det er sådan udviklingen nu engang er, men det betyder, at der mangler et arnested, hvorfra gnister kan springe og starte brænde i hele biblioteksvæsenet. Dem må vi selv starte ved at tale om, hvem vi er, og hvad vi skal, siger hun.

Kaffen er drukket, og Elsebeth Tank skal videre til møde i Slots- og Kulturstyrelsen for at være med til at udpege, hvilket bibliotek, der skal have årets formidlingspris.

- Jeg tænker ind imellem: Hvorfor gider jeg blive ved med at debattere? Men jeg brænder jo for bibliotekerne, og det er vigtigt, at vi tager samtalen, før det er for sent. ■

BF inviterer til to medlemsmøder med Elsebeth Tank for at sætte gang i samtalerne om bibliotekernes identitet og værdigrundlag. Kom og vær med den 17. april i København eller den 25. april 2018 i Kolding. Læs mere og tilmeld dig på bf.dk/ kalender.

Søren Dahl
Mortensen
(i midten, bagerst)
har gjort Harry
Potter festivalen
til et af Odenses
flagskibe.

Festivalen må aldrig blive kommerciel

Mere end 10.000 gæster, flere hundrede frivillige og et væld af sponsorer og samarbejdspartnere. På 15 år er Harry Potter Festival vokset fra at være et lille projekt på et lokalbibliotek til at blive et af Odense Kommunes store events. Søren Dahl Mortensen har som projektleder sikret Harry Potter-festivalens sjæl hele vejen.

Første januar 1998 udkom den første Harry Potter-bog på dansk. Fire år efter i 2002 – mens danske fans ventede utålmodigt på, at bind fire i serien skulle udkomme – besluttede et lille fynsk lokalbibliotek, Næsby Bibliotek, at lave et Harry Potter-arrangement. 70 børn fra lokalområdet deltog, og deres begejstring viste Søren Dahl Mortensen, at ideen havde potentiale. Derfor tog han den året efter med til hovedbiblioteket i Odense, og Harry Potter Festival blev grundlagt. I 2001 deltog 200 børn, og i 2017 havde festen 13.000 deltagere.

Så Søren Dahl Mortensen – bibliotekaren, der har fået det halve af Odenses kultur- og handelsliv til at leve sig ind i J. K. Rowlings univers iført kapper og bevæbnet med tryllestave – må være en af Danmarks største Harry Potter-fans?

- Nej, egentlig ikke. Jeg synes selvfølgelig, at det er nogle gode bøger, og som børne-

bibliotekar kunne jeg se, at børnene efterspurgte dem. Men det var ikke sådan, at jeg selv var særligt optaget af universet dengang, siger Søren Dahl Mortensen.

Han blev inspireret af en studietur til Firenze med netværket *Child in the city*, hvor han havde lært af italienernes metoder til at formidle renæssancen til børn ved at klæde sig ud og leve sig ind i perioden, og den tilgang til formidling ville han gerne arbejde videre med i Danmark.

- Den legende tilgang var også i fokus i Odense på det tidspunkt, da Odense gerne ville være »den legende by«, så det passede rigtig godt, fortæller Søren Dahl Mortensen.

FESTIVAL MED VOKSEVÆRK

I 2010 kom J. K. Rowling selv til Odense, hvor hun modtog den nystiftede H. C. Andersen Litteraturpris. Hendes bøger solgte stadig godt, mange af dem var allerede filmatiseret, og succesen smittede fortsat af på Harry Potter-festivalen, som blev ved med at vokse.

- Vi besluttede at rykke festivalen ud i bybilledet og få flere aktiviteter. Jeg gik i dialog med Cityforeningen og Odense Symfoniorkester og indgik i det hele taget i en masse tværgående samarbejder. Vi fik lov til at skabe »Diagonalstræde« i en masse tomme

lejemål nær Odense bymidte, fortæller Søren Dahl Mortensen, som i dag bruger det meste af sin arbejdstid på at forberede festivalen.

- Men jeg laver bestemt ikke festivalen alene. Vi er 20 bibliotekarer, der er involveret, så bestemte afdelinger tager sig af bestemte ting. Jeg har eventelever og praktikanter, og jeg er dybt afhængig af at være en del af en organisation, der netop kan løfte den her slags opgaver, siger Søren Dahl Mortensen.

For ham at se er det ikke tilfældigt, at det netop er et bibliotek, der har skabt Harry Potter-festivalen.

- Fordi vi er et bibliotek, er vores udgangspunkt litteraturformidling, de gode fortællinger og ikke den kommercielle side. Samtidig er biblioteket en stærk organisation, der først og fremmest er stor nok til at kunne håndtere sådan en begivenhed. Og så gør vi det med et stort engagement, og det er ikke noget, man bare kan købe sig til.

Han kan fortsat overraskes over, hvor mange der gerne vil være en del af festivalen, når han går i dialog med mulige samarbejdspartnere.

- Fynsk Erhverv har eksempelvis flotte gamle lokaler med træpaneler, som vi har fået lov til at bruge til at skabe Gryffindorkollegiet med rollespil og 26 udsolgte rundvisninger i 2017.

- Der er ingen, der siger nej. Museerne er med, Jernbanemuseet, Det Kongelige Teaters balletskole, Odense Zoo, og vi har otte »landshold« -irere, tyskere og hollændere - der kommer til quidditch-turneringer. Vi har virkelig gang i noget stort, og

derfor er det så vigtigt, at vi holder fast i sjælen i festivalen, siger Søren Dahl Mortensen.

FANTASYFESTIVAL OG ZOMBIER

Undervejs har det været overvejet, om festivalen skulle gå fra at være en ren Harry Potter-festival til at favne meget af den anden gode fantasy litteratur, der findes.

- Men vi blev anbefalet at holde fast i Harry Potter. Bibliotekets opgave er at formidle litteratur, og hvis vi spreder os for meget, risikerer vi at udvande festivalen. Derfor værner vi om festivalen. Vi sætter ikke en hoppeborg op og kalder den Hogwarts, og vi tager heller ikke et af de små tog, der kører rundt i byen, når der er byfest og kalder den Hogwartsekspressen, siger Søren Dahl Mortensen.

Der kommer mange forslag om aktiviteter til festivalen, der har et kommercielt sigte, og selv om festivalen ikke kan forhindre, at butikkerne forsøger at tjene ekstra de dage, hvor festivalen står på - eksempelvis ved at sælge spådomme i te - så sker det ikke under festivalens logo. Og da et antikvariat ville være en del af festivalen og bibringe et fokus på gamle ure, så var forslaget fra festivalen, at der skulle være en sjov, udklædet person, der sad og nørdede med ure og tandhjul.

- Der skal være mere i det end bare salg, det skal handle om formidling og kultur, siger Søren Dahl Mortensen.

Men der er naturligvis tilfælde, hvor det ikke går helt som planlagt. Første år Odense Zoo var med som samarbejdspartner, havde den zoologiske have i forvejen et zombietema, men troldmænd og zombier mente Harry Potter-festivalens publikum ikke var nogen god cocktail.

- Odense Zoo er en stærk partner, men her lærte jeg, at vi skal holde fast i, hvad vi selv vil med festivalen, og den balance har vi fundet nu.

Det er vigtigt, for biblioteket samarbejder med en række stærke samarbejdspartnere såsom balletskolen og kunstmuseet. Endnu en samarbejdspartner står dog på ønskelisten. Det er Warner Bros., den multinationale mediekoncern, der ejer Harry Potter-rettighederne. Selskabet har skrappe retningslinjer for, hvad man må i forhold til Harry Potter-brandet, og har eksempelvis lukket en amerikansk Harry Potter-festival, fordi den var for kommerciel.

- Jeg vil rigtig gerne have en samarbejdsaftale med dem, for reelt set kan de komme i morgen og sige, at vi skal lukke ned. Vi forsøger naturligvis at sikre os, at de ikke har nogen grund til det, og derfor er vi meget omhyggelige med at undgå, at festivalen bliver kommerciel.

DET SAMME HVERT ÅR, MEN ALDRIG KEDELIGT

Næste efterårsferie er der derfor med al sandsynlighed Harry Potter-festival igen, og intet tyder på, at man – hverken i Odense eller resten af Danmark – har fået nok. Gæsterne kommer fra hele landet, og flere biblioteker varmer op til festivalen med egne events, som slutter af med en samlet udflugt til Odense. Og den gode omtale har givet god opbakning i Odense Kommune

- Vores rådmand for By og Kultur, Jane Jegind, står selv og drejer tryllestave som frivillig, og vores forvaltningsdirektør bakker op og sikrer det brede samarbejde, siger Søren Dahl Mortensen.

- Jeg har ikke haft en efterårsferie i 15 år, men jeg brænder for det, fordi jeg arbejder med Harry Potter Festival år efter år og udvikler den.

Og det bedste ved festivalen er ikke bare én ting.

- Det er at høre symfoniorkestret, eller at se kunstmuseet lave fantastisk formidling. Og når min kollega Lisbeth blander eliksirer på markedspladsen, eller at vi køber 2.000 spisepinde, og alle de frivillige fortæller historier om deres egenskaber som tryllestave. Magien i festivalen ligger ikke kun i de professionelle aktører, der deltager, men lige så meget i de frivillige, der brænder for historierne og formidlingen. Det er essensen og festivalens sjæl. ■

Harry Potter Festival 2017 i tal

- 8.400 Harry Potter-fans besøgte Kunstmuseet (rekord).
- For 375.000 kroner blev der solgt galleoner (Typisk køber man for 50 kroner og får 1000 galleoner, hvilket løst regnet indikerer, at 7.500 børn har deltaget, og de har ofte forældre med)
- 2.200 billetter blev købt til to udsolgte koncerter med Odense Symfoniorkester.
- 2.500 besøgte Adelige Jomfrukloster.
- 1.850 deltog i »Hagrid fortæller historier« i Klosterkirken
- 2.500 deltog i »Harry Pottcast« i Det Forbudte Bibliotek
- 824 børn deltog i en lodtrækning i Farvergården. Heraf svarede 524, at de kom fra steder uden for Fyn.
- Fra den 19.-22. oktober havde festivalens hjemmeside 93.424 sidevisninger (fordobling fra 2016)
- Gennemsnitlig interaktion på hjemmesiden pr. dag: 21.761

Studerende med nye ideer til midlertidige biblioteker

Studerende på SDU og Koldingbibliotekerne har sammen udviklet en række midlertidige bibliotekstilbud.

***En sorggruppe på biblioteket for børn, der har mistet sin far eller mor.
En hybrid mellem den fysiske bog og lydbogen til ældre.
Et samarbejde mellem mødrehjælpen og biblioteket med lydbøger til enlige mødre.***

I alt har 16 grupper af studerende udarbejdet projekter under overskriften Det Midlertidige Bibliotek i samarbejde med Koldingbibliotekerne. I projektet skulle hver gruppe formulere en såkaldt »Design Challenge«, som de skulle løse. Projekterne handler eksempelvis om at facilitere unges møde med kunst og nye former for sorggrupper. Kravet til projekterne var, at de skulle være midlertidige biblioteker, der bragte biblioteket ud til borgerne i samarbejde med andre aktører. Alle projekterne er blevet visualiseret i små videoer, der i december blev udstillet på Kolding Bibliotekerne.

I processen har bibliotek og universitet dannet tæt parløb, og det er til gavn for begge parter, mener både postdoc ved Institut for Design og Kommunikation Eva Knutz og formidlingschef på Koldingbibliotekerne Allan Malver.

- Som bibliotek bidrager vi med erfaring og

praktisk viden, og i samarbejdet får vi nye øjne på det, vi gør og et helt nyt idékatalog. Det er inspirerende at se, hvordan de studerende går mere metodisk til værks og indsamler viden hos både bruger og potentielle samarbejdspartnere, før de udarbejder det egentlige projekt, siger Allan Malver.

Også for de studerende er gevinsten ved samarbejdet tydelig.

- Som universitet kan vi let komme til at uddanne de studerende i en glasboble. Derfor er det vigtigt for os at have dialogen med de brancher, hvor de studerende senere kan blive ansat. Via samarbejdet får de indblik i, hvad biblioteket kan, og i hvilken retning, det udvikler sig. Eksempelvis var ideen om det midlertidige bibliotek noget, man bad os om at fokusere på fra Koldingbibliotekernes side, forklarer Eva Knutz, fordi man dermed bedre kunne tænke biblioteket ud af rummet og ind i andre relationer.

VIDENSINDSAMLING OG BRUGERINDDRAGELSE

Undervejs i projektet har de studerende afprøvet deres ideer på potentielle brugere, og de er blevet koblet til de biblioteksformidlere, der har viden om området.

- Derfor er alle de studerendes projekter nogle, som vi alle vil kunne sætte i drift. Nogle af dem med det samme, og andre længere ude i fremtiden, men alle har et klart udviklingspotentiale, siger Allan Malver.

For ham har det været lærerigt at se, hvordan de studerende har indsamlet viden om potentielle målgrupper, og hvordan det har været med til at dreje projekterne i en retning, der gav

Allan Malver mener, at samarbejdet med de studerende giver nye ideer til, hvordan biblioteket løser sine opgaver.

Bogen kommer version 2.0

Ældre vil gerne læse, men den digitale lydbog er svær at gå til, når synet svigter. Derfor har fire studerende designet en lydbog, der minder om en fysisk bog.

- Læsning betyder rigtig meget for mange ældre, og det er demotiverende for dem, at det er en evne, de langsomt mister, fordi de kommer til at se dårligere, fortæller SDU-studerende Line Lønstrup Andersen. Hun har sammen med Sofie Bødker Madsen, Mille Ladefoged Andersen og Ninna Strange Jensen udviklet hybriden mellem en lydbog og en fysisk bog under et forløb, hvor de har fokuseret på brugeradfærd, brugeroplevelser og interaktionsdesign.

- Vi ville skabe et bibliotekstilbud til ældre på aktivitetscentre, der ikke selv kan komme på biblioteket. Vores research viste os, at de ældre var optaget af lydbøger, fordi mange af dem havde problemer med synet, men de havde også store forbehold over for, om de kunne finde ud af at bruge digitale lydbøger. Vores projekt blev derfor hurtigt drejet i retningen af, at vi skulle opfinde en måde, de ældre kunne lytte til lydbøger på, som var til at finde ud af, forklarer Mille Ladefoged Andersen.

- Løsningen i projektet blev en lydbog, formet som en fysisk bog, hvor lyden begynder, når den bliver åbnet, og afbrydes igen, når den ældre lukker bogen. En hybrid mellem den fysiske bog og den digitale lydbog, og er den ældre dårligt hørende, skal den kunne kobles til en teleslynge, siger Ninna Strange Jensen.

Lydbogen – som fysisk bog – er indtil videre kun en idé. Men de studerende vurderer, at den også ville kunne bruges til eksempelvis børn, fordi de rent læringsmæssigt vil have fordel af få udvidet den sanselige oplevelse.

Eva Knutz ser klare fordele i, at universitetet åbner op for omverdenen.

... mening for brugerne. Eksempelvis har en gruppe studerende set på, hvad der er vigtigt for en gruppe flygtninge og indvandrere på et sprogcenter.

- For den målgruppe er det vigtige at lære sproget og få sig et job. Derfor skal vi måske ikke sætte ind med et helt stort kulturtilbud, men fokusere vores tilbud, konstaterer Allan Malver.

Et andet eksempel er hybriden mellem lydbog og fysisk bog, hvor biblioteket ikke selv har kunnet knække koden i forhold til at udvikle et tilbud, hvor svagtseende ældre kunne få glæde af lydbogen som medie. (se boks)

Det er studerende fra bachelor- og kandidatuddannelserne på Institut for Design og Kommunikation, Syddansk Universitet, der har arbejdet med projekterne, og det har været motiverende for dem, at de rakte ud til det virkelige samfund.

- Samarbejdet med Koldingbibliotekerne har været en ny måde at arbejde på. Vi plejer at fokusere på teorien i studiet, men nu går vi ud og taler med borgerne og laver noget, der kan bruges til noget. Det har været rigtig sjovt, og reaktionerne fra biblioteket har været meget positive, siger Line Lønstrup Andersen, der er en af de studerende, der har arbejdet med det midlertidige bibliotek.

De studerende

Ninna Strange Jensen: Det var lidt tilfældigt, at jeg begyndte at læse bibliotekskundskab og videnskommunikation. Jeg havde søgt ind på et andet studie, hvor jeg ikke blev optaget. Og så var der ledige pladser her, og den verden kendte jeg lidt til, fordi jeg har arbejdet som bogopsætter. Jeg er rigtig glad for studiet, og jeg vil gerne arbejde på et bibliotek, når jeg er uddannet, for jeg er optaget af ideen om at formidle viden.

Line Lønstrup Andersen: Jeg læste til sygeplejerske, men droppede det studie og troede så, at jeg skulle gå på IVA's afdeling i Aalborg. Men da den skulle lukke, fandt jeg uddannelsen i Kolding, og det har jeg bestemt ikke fortrudt. Jeg kan godt lide, at det er en bred uddannelse. Min plan er, at jeg skal arbejde som børnebibliotekar.

Mille Ladefoged Andersen: Jeg vil gerne være forlagsredaktør, og her passede bacheloren i bibliotekskundskab og videnskommunikation godt ind. Den er meget bred, man kan blive bibliotekar, projektleder eller forlagsredaktør. Uddannelsen er lige så meget videnskommunikation som bibliotekskundskab, og det passer mig rigtig godt.

Madi Brain Power skaber læselyst i Nepal

*Af Irene Villumsen, bibliotekar på Randers Bibliotek og Karin Worm, tidligere bibliotekar på Randers Bibliotek
Den 9. november*

Etablering af et lokalt bibliotek i Madi i det sydlige Nepal skal udvikle en læsekultur i lokalsamfundet. Biblioteket hedder »Madi Brain Power«, det er startet af Jysk landsbyudvikling i Nepal og det er tænkt som et bibliotek, der henvender sig til både børn, unge og voksne, så de kan få glæde af litteraturens mange kvaliteter.

En læsekreds i Skibby... kun for mænd

*Af Martin Læssøe Lind, Frederikssund Bibliotekerne
Den 4. januar*

Det viser sig ikke at være umuligt at have en læsekreds kun for mænd. For sådan en findes der nemlig i Skibby i Frederikssund Kommune. For et par år siden greb vi en tilfældig chance, og nu læses og debatteres der for fuld skrue blandt Læsehingstene. Det handler om at gribe ideen, når den er der.

Der lyttes til klassisk på Gladsaxe Hovedbibliotek – og i en selvkørende lytteklub

*Af Gitte Lose, Gladsaxe Bibliotekerne
Den 4. januar*

Har du ikke allerede oprettet en klassisk lytteklub, så overvej at gøre det. Medlemmerne holder utroligt meget af at deltage.

DELDINVIDEN

bf.dk/deldinviden

Bibliotekernes tema-parløb med public-service mastodonten

*Af Anders Taylor Hansen, Aalborg Bibliotekerne
Den 20. december*

Siden 2014 har landets biblioteker og Danmarks Radio kørt tæt parløb i arbejdet med store nationale temaer. Synergieffekt og aktualitet, siger de på bibliotekerne. Men hvad får DR ud af at arbejde med folkebibliotekerne?

So ein Ding müssen wir auch haben! Et stop motion-eksperiment i Aalborg

*Af Helle Brink og Tina Andersen,
Aalborg Universitetsbibliotek
Den 4. januar*

På Aalborg Universitetsbiblioteket har vi kastet os ud i kunsten at lave stop motion-film inspireret af Københavns Universitetsbibliotek. Vores tanke har været at introducere vores services på en ny måde gennem stop motion. Konklusionen på vores arbejde er, at processen med at lave filmen, som er både sjov, udfordrende og lærerig, er arbejdet værd. Vi har fået en lille film, som præsenterer vores services på en anderledes måde, og som fungerer som en icebreaker og en blød start på vores undervisning.

So ein Ding müssen wir auch haben! Et stop motion-eksperiment i Aalborg

På Aalborg Universitetsbiblioteket har vi kastet os ud i kunsten at lave stop motion-film inspireret af Københavns Universitetsbibliotek. Vores tanke har været at introducere vores services på en ny måde gennem stop motion. Konklusionen på vores arbejde er, at processen med at lave filmen, som er både sjov, udfordrende og lærerig, er arbejdet værd. Vi har fået en lille film, som præsenterer vores services på en anderledes måde, og som fungerer som en icebreaker og en blød start på vores undervisning.

»Har I set, hvad de har lavet på Københavns Universitetsbibliotek for at få de nye studerende til at opdage biblioteket?« skrev min kollega Helle Brink ud til Aalborg Universitetsbiblioteks Infoteam, der står for at undervise, vejlede og introducere Aalborg Universitets studerende og ansatte til bibliotekets services. Hun havde opdaget, at Københavns Universitetsbibliotek i oktober 2016 havde skrevet en artikel om deres udarbejdelse af et par introducerende LEGO stop motion-film hos Bibliotekarforbundet. »Jeg synes faktisk,

at de er ret gode... « fortsatte hun... »Skal vi ikke se på, om det kunne være noget for os? «

NYE STUDERENDE DUKKER OP, LYTTET OG...?

I artiklen beskrev Christian Lauersen, chef for Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek ved Københavns Universitetsbibliotek, en række udfordringer, som vi også oplever, når vi introducerer nye studerende til bibliotekets mange muligheder. Vores introduktioner er en blanding af praktiske forhold, som de skal kende til samt informationssøgning. De studerende møder op og ser ud til at lytte til, hvad vi fortæller dem, men det er uvist, hvor meget af det, der reelt fæstner sig. Naturligvis gør vi på biblioteket, hvad vi kan for at engagere dem og sælge biblioteket. Men vi synes i denne forbindelse, at det er oplagt at eksperimentere med en alternativ formidlingsform.

SÅ VAR DER DEN DÉR STOP MOTION-FILM

En dag kom Helle ind på mit kontor og sagde: »Der afholdes et kursus i stop motion-teknik på Aalborg Bibliotekerne. Det er måske en gylden mulighed for at blive klogere på, hvordan vi kan lave den der film til vores introer«. Og det viste sig at være lige, hvad vi havde brug for. Kurset var arrangeret af Det Danske Filminstitut og Medierådet for Børn og Unge i samarbejde med Aalborg Bibliotekerne samt Bibliotekarforbundet og var egentlig beregnet til, at bibliotekarer kunne lære, hvordan man laver animationsfilm med små og store børn. Dem har vi trods alt ikke så mange af på Aalborg Universitetsbibliotek, men kurset var alligevel perfekt for os, fordi indholdet var meget praktisk anlagt med en række tips til apps med mere, der gør processen med at optage stop motion nem at gå til. Ikke blot for børn, men også for os.

VI FØLGER TRE STUDERENDE, DER SKRIVER PROJEKT SAMMEN

Vi ville naturligvis ikke lave en kopi af Københavns Universitets film, som blandt andet lader en lille LEGO-figur cykle igennem

1 Helle Brink øver sig i stop motion-teknik.

2 Vi tog fotografier fra biblioteksrummet for at lave genkendelige baggrunde, som figurene kunne agere i.

3 Der er fuld knald på charmen i denne scene, hvor Peter besøger sin bedstemor.

4 Der optages!

Københavns gader for at bruge bibliotekets services. Vi ville gerne highlighte vores services og valgte at gøre dette gennem dét, der kendetegner Aalborg Universitet, nemlig problem-based learning (PBL) og at de studerende traditionelt arbejder sammen i grupper.

Så skrev vi et lille manuskript, hvor vi lod tre små figurer gennemgå processen med at skrive et projekt og viste en række situationer, hvor biblioteket kunne hjælpe dem med deres arbejde, for eksempel i forbindelse med gruppearbejde i bibliotekets rum, ved selvbetjeningsmaskinerne og i scenarier uden for universitetet. Vi forsøgte at give figurerne lidt charme ved at kunne skifte deres ansigtsudtryk og lade dem have lidt »løse« lemmer. Vi forsøgte også at give filmen et humoristisk islæt gennem lyde og sjove detaljer.

Filmen understreger disse seks pointer:

1. Chat med bibliotekets personale og få hurtig hjælp
2. Anvend bibliotekets selvbetjeningsmaskiner med dit studiekort
3. Book en vejledning med en bibliotekar
4. Få fjernadgang til bibliotekets ressourcer hjemmefra
5. Få adgang til alle bibliotekets afdelinger 24 timer i døgnet
6. Alle bibliotekets afdelinger har multiprintere

KUNSTEN AT ANIMERE STOP MOTION

Nu havde vi vores koncept på plads og var klar til at lave filmen. For at kunne lave den, var der en del fysiske forhold, der skulle være på plads, for eksempel et egnet lokale, lysforhold og baggrunde. Vi skulle desuden finde kreative løsninger på praktiske problemer, eksempelvis da vi måtte finde to store bøger, der kunne holde vores iPad fast, så vi fik det rette afstandsforhold mellem baggrunde og iPad.

Det tager tid at lave en stop motion-film. Scenerne skal planlægges, optages og efterfølgende redigeres med lyd, voice-over med mere. På stop motion-kurset fik vi anbefalet nogle apps, der gjorde det nemt at optage stop motion med en iPad.

Vi brugte appen Stop Motion Studio Pro til at lave filmen med, og efterfølgende anvendte vi Windows Moviemaker til at redigere den færdig. Det tillod os at lægge en voice-over på sammen med flere lydeffekter, som vi fandt ud fra diverse Creative Commons-kilder. Filmen var derfor teknisk let at lave, men processen tog lidt tid. Vi kan anbefale at planlægge arbejdet grundigt, før man går i gang, hvorved man kan afkorte selve produktionstiden. Processen var dog rigtig sjov at gennemgå.

SÅDAN BRUGER VI FILMEN

For at introducere den færdige film til vores kollegaer, inviterede vi til en filmpremiere med popcorn og rød løber. Filmen blev modtaget med stor begejstring, idet flere kunne se det smarte i at præsentere vores praktiske services på en anderledes måde.

Vi bruger filmen i undervisningen, som en kort intro på vores hjemmeside samt som en lille reklame på bibliotekets facebookside. Derudover har vi valgt at bruge den på bibliotekets informationskærme, hvor filmens scener indgår som blikfang mellem skærmens øvrige informationer.

Overordnet kan vi konkludere, at filmen har virket godt som icebreaker og blød start på undervisningen. Det skaber en fin stemning fra starten og har resulteret i smil, fnis og smågrin hos de studerende, hvor højdepunktet har været klapsalver fra 130 biologi- og kemistuderende.

Vi vil fortsætte med at bruge filmen i forbindelse med introduktioner til nye studerende, om end vi må konstatere, at præsentationen af filmen på biblioteks facebookside måtte se sig slået med ti gange så mange likes af et opslag med billeder af en sød, vildfaren kat på biblioteket. ■

But then again, who doesn't like a cute cat-picture?

Her kan man se den endelige film:
<https://www.youtube.com/watch?v=losEj2dXRLs>

3 spørgsmål til Andreas Damsbo Brix

TEKST ANETTE LERCHE

Bestyrelsen har besluttet, at GF skal vare to dage. Hvorfor?

- Vi skal have tid til at diskutere politik og udvikling. BF plejer at afsætte to dage til Fagligt Landsmøde for at have god tid til fordybelse og snak om fagets udvikling. Det vil vi også gerne have på generalforsamlingen, hvor vi skal drøfte hvilken retning, forbundet skal gå. Vi skal have tid til at fordybe os i fremtidsscenerier for BF, og vi skal se på en række forslag til vedtægtsændringer, der eksempelvis kan handle om længden på generalforsamlingsperioderne, eller hvor mange medlemmer, der skal være i bestyrelsen.

Hvad forventer du, at der kommer debat om?

- Den nuværende politiske strategi har fire indsatsområder, og dem skal vi diskutere på generalforsamlingen. Vedtægterne kommer også til at fylde, fordi det kan handle om ændringer, der har større betydning end bare småjusteringer. Og så skal der være tid til at tale om politik og principper, så medlemmerne har mulighed for at formulere sine holdninger til, hvilken politik BF skal føre i de kommende år.

Hvordan opfordrer du medlemmerne til at deltage i BF's generalforsamling?

- Hvis man har en mening om BF, og hvad BF skal være, så er det på generalforsamlingen, man kan komme til orde og påvirke udviklingen. Politik er ikke kedeligt og tørt. Politik er, når vi taler om, hvordan vi gerne vil have, at verden skal se ud, og hvordan vi kommer derhen. Og så handler generalforsamlingen også om at pleje sit netværk og sin faglighed. Man får lejlighed til at møde kolleger fra mange forskellige arbejdspladser og blive inspireret og få nye ideer med hjem.

Nyt medlems- tilbud om helbredssikring

Som noget nyt tilbyder BF alle sine medlemmer at kunne tegne en privat helbredssikring hos PFA. Det sagde en enig hovedbestyrelse ja til på decembermødet. Via medlemskabet af BF får medlemmerne nemlig forsikringen til en fordelagtig pris.

- Det er et tilbud til alle medlemmer om at tegne en helbredssikring til en god pris og gode vilkår. For mig er det helt oplagt, at det er noget, vi skal tilbyde vores medlemmer, sagde BF's formand Tine Segel.

Hun understregede samtidig, at mange medlemmer allerede har lignende forsikringer via deres arbejdsgiver. For den gruppe vil tilbuddet ikke give yderligere fordele, men for dem, der ikke har nogen helbredssikring, er det et plus, at BF kan forhandle et godt medlemstilbud. Helbredssikringen kan tegnes fra 1.2.2018.

BF'S HOVEDBESTYRELSE 2017-2018

Formand
Tine Segel
Tlf: 38 38 06 22
Mobil: 41 33 70 00
Email: ts@bf.dk

Næstformand
Jette Fugl
Det Natur- og Sundhedsvidenskabelige Fakultetsbibliotek
Frederiksberg
Tlf: 35 33 21 57
Email: jettefugl2@gmail.com

Andreas Damsbo Brix
Sundby Bibliotek
Mobil: 21 25 99 56
Email:
andreasbrix@gmail.com

Claes Isbrandtsen
Albertslund Bibliotek
Mobil: 21 45 13 73
Email:
CLI@albertslundbib.dk

Daniel Ackey
Københavns Biblioteker
Tlf.: 40 48 62 07
Mobil: 41 11 02 98
Email:
daniel@ackey.dk

Gitte Andersen
Odense Bibliotekerne
Mobil: 51 20 59 80
Email:
gitteandersen38@gmail.com

Generalforsamling 2018

BF's næste generalforsamling er lørdag den 27. oktober til søndag den 28. oktober 2018 med overnatning og fest på hotel Nyborg Strand. Det vedtog en enig hovedbestyrelse.

De sidste to generalforsamlinger har kun været én dag, fordi de var lagt samme weekend som Fagligt Landsmøde, men i år afholdes de to arrangementer adskilt.

- Ved at bruge to dage får vi tid til den politiske debat, og det oplevede vi ved sidste generalforsamling, at der var brug for, konstaterede Tine Segel.

Andreas Damsbo Brix var enig:

- Hvis vi skal have en ordentlig generalforsamling med tid til de politiske drøftelser, kræver det en weekend. Jeg glæder mig allerede.

Justering af BF's budget for 2018

En række vilkår har betydet, at der er behov for at foretage en række tilretninger i det budget, generalforsamlingen vedtog for BF i 2018. Blandt væsentlige ændringer er blandt andet, at BF's husleje og udgifter til eksempelvis rengøring er blevet dyrere end forventet. Det samme er de administrative udgifter til eksempelvis it. Også forventede udgifter til den persondataforordning, der træder i kraft i 2018, har betydet, at BF har måttet afsætte flere penge til disse områder. Samtidig er der sket et større fald i kontingentindtægter og annonceindtægter end forventet. Dermed er det forventeligt, at BF får et mindre overskud i 2018.

Til gengæld er overskuddet for 2017 større end forventet, og her afsættes en del af det i reserve til fremtidige it-investeringer i BF.

- Vi skal forvente, at vi må præsentere generalforsamlingerne i de kommende år for regnskaber, der viser minus. Det er et udtryk for, at vi investerer i BF og medlemmernes fremtid i stedet for at have fokus på, at regnskabet skal gå i nul. Det er vigtigt, at vi prioriterer ressourcer til udvikling – eksempelvis i form af digitale rådgivningstilbud, så vi fortsat er en relevant faglig forening, sagde Tine Segel.

OK18 er skudt i gang

Hovedbestyrelsen blev orienteret om de kommende OK18-forhandlinger. Her forventes hårde forhandlinger, hvor blandt andet spørgsmålet om den betalte frokostpause i staten, et krav om løntilbageholdenhed og lærernes arbejdstidsaftale alle er forhold, hvor parterne på forhånd er langt fra hinanden.

- Derfor er konfliktscenariet mere realistisk, end det har været i mange år, konstaterede Tine Segel. Hovedbestyrelsen skal derfor se på, hvor længe man skal have været medlem af BF for at kunne få økonomisk støtte under en eventuel konflikt. Det forventes, at der træffes en beslutning om dette i begyndelsen af 2018.

Julie Arndrup
Kulturstationen
Vanløse
Mobil: 24 52 61 54
Email:
cr7y@kff.kk.dk

Kim Jesper Josefsen
Køge Bibliotekerne
Mobil: 61 77 78 39
Email:
kimjosefsen@gmail.com

Kristoffer Harboe
Koldingbibliotekerne
Mobil: 21 66 80 23
Email:
kristoffer.harboe@gmail.com

Nikolaj Winther
DBC A/S
Mobil: 28 74 66 55
Email:
nikolajwinther@gmail.com

Sofie Fredborg
Koldingbibliotekerne
Email:
sofr@kolding.dk

Minna Ebbesen
Studenterobservatør
6. semester på IVA
Mobil: 23 87 09 70
Email:
minna.autral@gmail.com

Bibliotekarforbundet
 Peter Bangs Vej 30
 T: 38882233
 E: bf@bf.dk
 www.bf.dk
 mandag-torsdag kl. 9-15
 fredag kl. 10-15

Bruno Pedersen
 Forhandlingschef
 T: 38 38 06 10
 bp@bf.dk

Karin V. Madsen
 Chefjurist
 T: 38 38 06 16
 kvm@bf.dk

Lone Rosendal
 Specialkonsulent
 T: 38 38 06 15
 lr@bf.dk

Helle Fridberg
 Specialkonsulent
 T: 38 38 06 12
 hf@bf.dk

Ulla Thorborg
 Specialkonsulent
 T: 38 38 06 17
 ult@bf.dk

Niels Bergmann
 Udviklingskonsulent/
 arrangementsansvarlig
 T: 38 38 06 32
 nb@bf.dk

Nanna Berg
 Karriere- og
 udviklingskonsulent
 T: 38 38 06 13
 nbe@bf.dk

NOK.ER.NOK18

Overenskomstforhandlinger 2018

Midt i december blev der udvekslet overenskomstkraev mellem de offentlige arbejdsgivere og samtlige organisationer. Den efterfølgende præsentation af kravene ved de såkaldte »sættmøder« skete i en lidt anspændt situation, idet organisationerne forinden havde meddelt arbejdsgiverne, at reelle forhandlinger først kan foregå, når der er kommet gang i reelle forhandlinger på lærerområdet. Se også formandens leder i dette nummer.

Organisationerne har blandt andet rejst disse krav:

Betalt frokostpause: En helt afgørende forudsætning for, at parterne kan enes om at forny overenskomsterne er, at Finansministeriet trækker sin udmelding tilbage om den betalte frokostpause. Krav om at frokosten er en overenskomstsikret rettighed, er også rejst på det kommunale og regionale område.

Lønudvikling: Medlemmerne har vist stor ansvarlighed ved i tre omgange at stemme ja til særdeles smalle forlig. Der er kommet gang i samfundets hjul igen. Blandt Akademikernes hovedkrav er derfor betragtelige generelle lønstigninger, og at den offentlige lønudvikling skal følge den private.

Arbejdstid: Fritvalgskonto for alle akademiske medarbejdere, der giver mulighed for at få udmøntet en procentsats af lønsummen som løn, pension eller betalt frihed efter eget valg. BF har endvidere krav om, at en arbejdsdag minimum skal være på fire timer.

Lokal løndannelse: De nuværende rammer skaber frustration på arbejdspladserne, fordi det ofte kan føles som et meget stort apparat, som genererer forbavsende lidt udmøntet løn til medarbejderne. Derfor vil vi gerne se på processer og rammer for den lokale løndannelse.

Tidsbegrænset ansættelse: Vi har en række forslag, som skal sikre motivation hos arbejdsgiver til at vælge varig ansættelse.

Udflytning (statsligt krav): Det er en central dagsorden for akademikerorganisationerne at sikre ordentlige vilkår og karrieremuligheder for vores medlemmer. Rimelige, værdige og gennemskuelige vilkår både for de medarbejdere, der flytter med, og for dem, der siger nej tak.

AC-lønskalaen: Der stilles krav om kroneforhøjelse på trin 7 og 8. Endvidere krav om at trin 1 på AC-lønskalaen afskaffes.

Tjenestemænd: Krav om ekstra løntrin på det kommunale/regionale område samt kroneforhøjelse for de statslige tjenestemænd. Herudover krav om forhøjelse af pensionen for tjenestemandspensionister.

Frokostpausen, kravet om at lærerne skal have en overenskomstmæssig aftale om deres arbejdstid inden andre forhandlinger kan gå i gang samt kravet om reelle lønstigninger kan være nogle af de krav, der kan være med til at udløse en konflikt på de offentlige områder. Tillidsrepræsentanter orienteres løbende om udviklingen.

Bruno Pedersen

Har I Danmarks bedste arbejdsmiljø?

Så vær med i kampen om Arbejdsmiljøprisen 2018. Hvis I på din arbejdsplads har gjort en særlig indsats for at skabe et godt arbejdsmiljø, kan du nu indstille din arbejdsplads til Arbejdsmiljøprisen 2018. Den uddeles indenfor disse fire kategorier:

- Arbejdsulykker
- Psykisk arbejdsmiljø
- Muskel- og skeletpåvirkninger
- Forandringer og ny teknologi

Arbejdsmiljøprisen er en national pris, der uddeles af arbejdsmarkedets parter i Arbejdsmiljørådet. De nominerede og vinderne udvælges af en dommerkomité, hvor også Akademikerne er med.

Sidste frist for indstilling er den 1. februar 2018. Arbejdsmiljøprisen uddeles af Arbejdsmiljørådet til fire danske arbejdspladser ved en temadag onsdag den 11. april 2018 på Axelborg i København. Temadagen byder på et spændende program med forandringer og ny teknologi som omdrejningspunkt. Læs mere om kriterier og tidsfrister og indstil din arbejdsplads på www.arbejdsmiljøprisen.dk.

Lone Rosendal

Årets vindere i lønundersøgelserne

1000.-

Tak til alle Jer, der har besvaret årets lønundersøgelser på det offentlige og det private område. Blandt besvarelser er udtrykket følgende vindere, der alle har modtaget et gavekort på 1000 kroner:

Dorte Tissot Hansen, Guldborgsund Bibliotekerne
Tine Legarth Iversen, AU Library, Aarhus Universitet
Anne Mach Rasmussen, Nordfyns Biblioteker
Maja Ellegaard-Petersen, Roskilde Katedralskole
Camilla Sullestad Nielsen, Rudersdal Bibliotekerne
Katrine Rosenkrantz Viberg, Halsnæs Bibliotekerne
Jacob D. Lundemann, Biblioteksmedier A/S
Mikael Kibenich, Ferring Pharmaceuticals A/S

Karin V. Madsen

Pæne lønstigninger på privatområdet

Årets lønundersøgelse på privatområde viser, at privat ansatte, der sidder i samme job som sidste år, har haft en lønstigning på 3,7 procent i gennemsnit. Prisstigningerne har i samme periode været 1,6 procent.

Medlemmer, der har skiftet job det sidste år har opnået en lønforbedring på 8,7 procent, så statistikken bekræfter, at det lønmæssigt betaler sig at skifte job.

Der er også i år store lønforskelle mellem de forskellige brancher. For eksempel er gennemsnitslønnen i medicinalvirksomhed og i organisationer lidt over 50.000 kroner om måneden, mens den i copyright- og patentbureauer og i forlagsbranchen er på lidt under 40.000 kroner.

Står du foran en jobsamtale, kan det være en god idé at ringe til BF, så du kan få sparring omkring dit lønkrav. Et lønudspil skal gerne være både ambitiøst og realistisk.

Karin V. Madsen

Pensionsprocenten stiger minimalt på det kommunale område

Pr. 1.1.2018 er pensionsprocenten på det kommunale område på i alt 18,3 procent i kraft af en minimal stigning på 0,01 procent.

I alt kan 1,9 procent af den samlede pensionsprocent nu veksles til løn. Er det aktuelt for dig, skal du kontakte lønafdelingen i din arbejdskommune og høre hvilke interne frister, der gælder for dette omvalg.

For tjenestemænd i den kommunale sektor gælder forhøjelsen for den supplerende pension, det vil sige den pension, der beregnes på grundlag af løntillæg.

Helle Fridberg

SAMSKABELSE

handler om at kunne give slip

Samskabelse et blevet et plusord. Men hvis der skal komme noget godt ud af samarbejdet mellem kommunale institutioner og borgere, er det vigtigt, at man som kommunalansat giver slip. Og det er slet ikke nemt, fortæller en ekspert.

Hvis der er et ord, der bliver nikket anerkendende til på de offentlige kontorer for tiden, så er det »samskabelse«.

– Det er et af de der lyserøde politisk korrekte ord, som bare bliver opfattet som gode pr. definition, fortæller Anne Tortzen, leder af Center for Borgerdialog, der rådgiver kommuner og regioner om dialogen med blandt andre borgerne. Hun har netop afsluttet en ph.d. om samskabelse i kommunale rammer.

Ifølge hende kan samskabelse være en både god og konstruktiv måde at opnå resultater på – også på bibliotekerne. Men ofte er processen omkring samskabelse langt mere krævende, end man måske fra kommunalt regi har forestillet sig til at begynde med, og derfor bliver resultatet langt fra altid en succes.

SAMSKABELSE ER ...

Men lad os starte med det basale: Hvad er samskabelse? Anne Tortzen arbejder ud fra følgende definition:

– For mig at se er samskabelse en ambitiøs form for samarbejde mellem det offentlige og interessenter, for eksempel virksomheder eller borgere, om at skabe velfærd på nye måder. Det er ideen

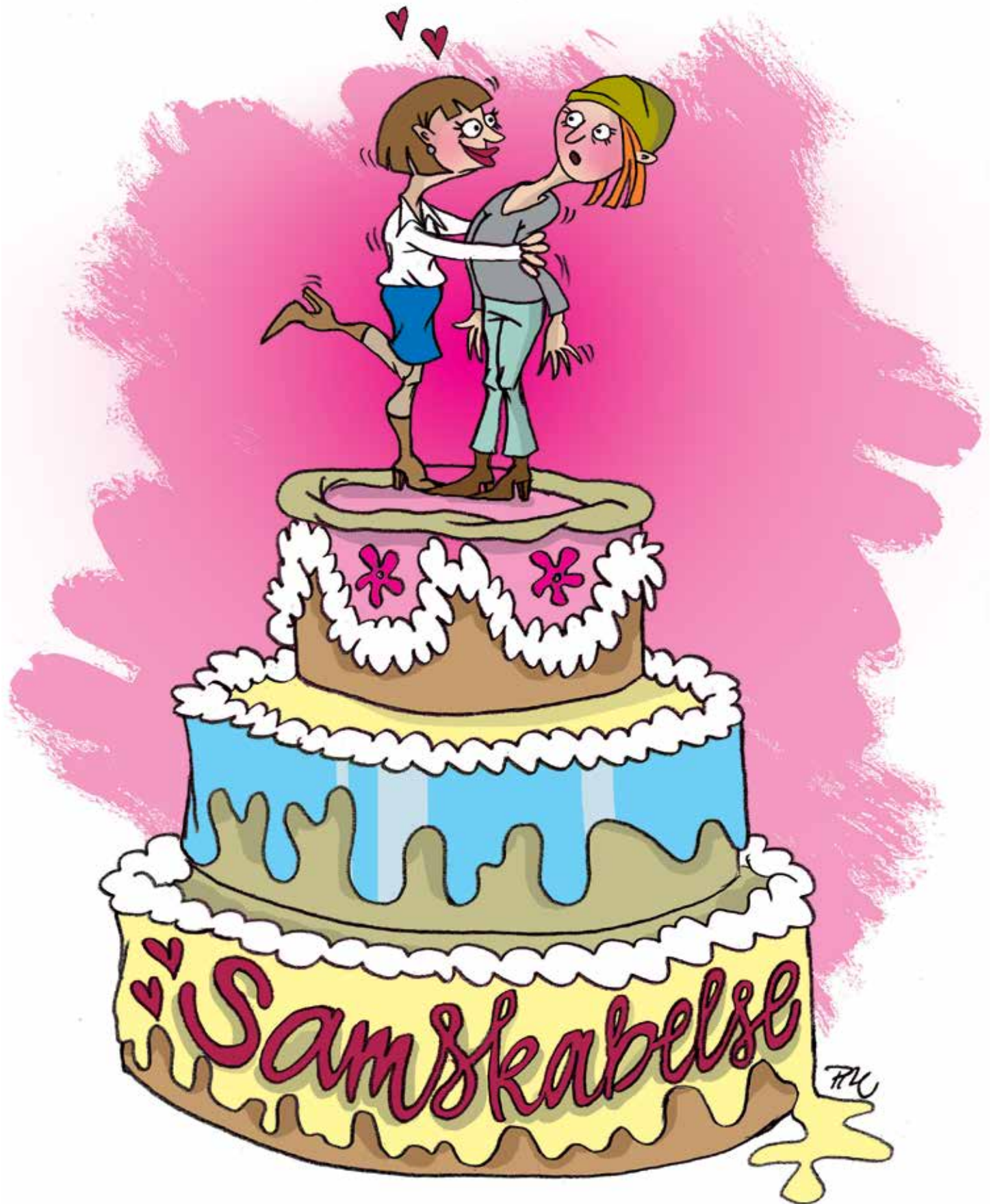
om, at der i den form for samarbejde kan skabes noget større og noget mere, end parterne kan skabe hver for sig. Målet er, at der opstår synergi, når parternes ressourcer forenes, siger hun og fortæller, at det i biblioteksverdenen ses, når borgerne for eksempel får mulighed for selv at sætte initiativer i gang med støtte fra personalet, og når aktiviteterne bliver brugerdrevne.

Nogle gange fungerer det, og andre gange fungerer det ikke. Det vekslende udfald af samskabelsen er en af de ting, Anne Tortzen har undersøgt.

– Overordnet går det godt, når projektet giver mening for alle parter. Når borgerne og frivillige kan se en mening med at samarbejde med det offentlige, siger Anne Tortzen, der ikke specifikt har beskæftiget sig med biblioteker, men generelt med samskabelse i kommunalt regi.

– Man har for eksempel set, at små lokalsamfund langt ude på landet har taget initiativer til at undgå, at området sygner hen. Og hvis de ikke gjorde det, ville der ikke ske noget. Man har med succes samlet sig og fået kommunens støtte til for eksempel at rive gamle, grimme huse ned for at gøre området mere attraktivt. I sådanne tilfælde opstår der noget, som ikke kunne opstå, hvis det kun var kommunen eller borgerne selv, der var ansvarlige. Der er et engagement og en energi, som bliver understøttet af, at kommunen åbner dørene til fagfolk, som borgerne kan komme til, når de har spørgsmål eller skal have hjælp til at planlægge processer, siger hun.

Anne Tortzen fortæller, at det oftest er her samskabelse der

”Samskabelse fungerer bedst, når det er drevet af kræfter i civilsamfundet i modsætning til, hvis det er kommunen, der har taget initiativet”

⋮

giver mest mening – når kommunen og det offentlige har en understøttende og faciliterende rolle.

– Samskabelse fungerer bedst, når det er drevet af kræfter i civilsamfundet i modsætning til, hvis det er kommunen, der har taget initiativet, siger hun og fortæller, at der ofte sker det, at processen bliver for styret, når initiativet er kommunens.

– De kommunale medarbejdere kommer nemt til at gå ud med deres dagsorden, og så glemmer de at undersøge, om den overhovedet giver mening for borgerne, og hvis den ikke gør det, er der jo ikke tale om samskabelse, siger hun.

Anne Tortzen fortæller blandt andet om en kommune, der gerne ville samskabe med borgerne omkring en sundhedsindsats, men ikke fik spurgt borgerne om deres forståelse af sundhed.

– De kørte derudaf med deres kommunale forståelse, og så er der jo ikke tale om samskabelse. Hvis der virkelig skal ske noget nyt, skal borgerne også være med til at definere problemet og udfordringerne, siger hun.

MAGT SKAL AFGIVES

En anden ting, der står i vejen for succes med samskabelse, er når incitamentet udelukkende handler om besparelser.

– Man plejer at tale om tre fortællinger i forhold til samskabelse. Der er den demokratiske fortælling, der handler om at give borgerne mulighed for at få indflydelse gennem andre kanaler end de traditionelle. Der er den innovative, hvor man tænker, at komplekse problemer ikke kun kan løses af det offentlige, og at man derfor er nødt til at have brugerne med. Og så er der effektivitetsfortællingen, som handler om, at man er nødt til at inddrage ressourcerne fra civilsamfundet for at opretholde serviceniveauet. I de tre cases, jeg har kigget på i min forskning, er det den sidste fortælling om besparelser, der fylder mest. Man »sugarcoater« det lidt med den demokratiske og innovative fortælling, men i realiteten er det besparelser, det handler om, siger hun og fortæller, at den tilgang tit ikke virker.

– Der, hvor det tit ikke lykkes, er når det handler om besparelser. Der ser man borgere blive taget som gidsler i en kommunal dagsorden, og det er ikke den måde, man får værdi på.

– Jeg har for eksempel undersøgt en samskabelsesproces i en kommune, hvor man skulle spare penge på børne- og ungeområdet, og her besluttede man sig for at involvere forældre, medarbejdere og skoleledere i, hvordan man skabte øget læring og trivsel. Men

det, der skete, var, at der var alt for kort tidsfrist og et krav om at spare 22 millioner kroner, så selv om der kom gode ideer frem, endte det med, at man nedlagde skoler og slog skoler sammen – ideer som allerede lå på bordet inden »samskabelsen«. Det ødelagde ideen om den inkluderende proces, og man overså de ressourcer, der lå hos borgerne. Hvis man syntes, det var vigtigt at bevare lokale skoler, kunne man have fået ideer til, hvordan det kunne lykkes, men det nåede ikke at komme op på grund af tidspres og besparelser, fortæller Anne Tortzen.

Derudover mener hun også, at det er vigtigt, at man som kommunal institution og ansat i kommunen gør sig klart, at samskabelse er en yderst krævende proces.

– Det er en helt anden måde at arbejde på, end man er vant til, og det kræver en anden forståelse af, hvad det offentliges rolle er. Nu har vi brugt 30-40 år på at indføre new public management, hvor borgerne ses som kunder i en velfærdsbutik, og samskabelse er en helt anden måde at tænke på, der udfordrer den rollefordeling. Samtidig skal man som offentlig medarbejder være klar til at give slip på den magt og kontrol, man har, og det kan være vanskeligt. Samskabelse er enormt ressourcekrævende, og man skal passe på med ikke at spilde tid og kræfter på processer mellem medarbejdere, ledere og ildsjæle, der dybest set ikke fører frem til noget, fordi man fra det offentliges side ikke vil afgive magt.

Hvilken plads skal samskabelse så have fremover, hvis det skal bruges fornuftigt? Ifølge Anne Tortzen skal den have en plads, men den skal ikke være for stor:

– Jeg tror på samskabelse som en ambition, og at der ind imellem findes spørgsmål og problemer, hvor det er den rigtige vej at gå. Men jeg mener ikke, at det er den eneste måde, vi skal styre vores samfund på fremover. Vi må leve med, at vi har forskellige styringstiltag – som for eksempel new public management og samskabelse – og at der skal vælges mellem de styreformere på en måde, der giver mest mening. ■

Fem gode råd om samskabelse

– til ansatte i det offentlige

1. Som offentlig ansat medarbejder må man kigge på sit eget bagland og spørge: Er vi parate til at afgive indflydelse og kontrol på det her felt og i denne sag? Er vi parate til, at det kan gå i en anden retning, end det ville have gjort, hvis vi selv havde styret?
2. Undersøg grundigt, hvor engagementet og interessen ligger hos dem, I gerne vil samskabe med. Synes de overhovedet, at det er interessant?
3. Få øje på alle mulige parter. Ofte har man »vanesamarbejder«, hvor man indkalder dem, man plejer at samarbejde med. I stedet bør man lave en grundig analyse af, hvem der er de berørte parter. Vær opmærksom på, hvem der får en stemme. Ofte vil det være de stærke, der selv kan tage initiativ og har evnerne til at samarbejde om komplekse problemstillinger, men husk dem, der ikke umiddelbart har ressourcerne.
4. Vær grundig i de første faser og undersøg problematikken til bunds. Man må være kritisk og analytisk, når man vælger at være samskabende om en opgave, for det kræver meget og er voldsomt tidskrævende, og hvis man ikke er forberedt på det, ender det som spild af tid og energi.
5. Vær opmærksom på de personlige og relationelle kompetencer hos de medarbejdere, der skal arbejde sammen med borgerne. De skal være gode til at skabe kontakt og respektere andre menneskers kompetencer.

Kilde: Anne Tortzen, leder af Center for Borgerdialog

Gik du glip af debatten på bf.dk/FagmagasinetPerspektiv?

Kommentarer til nyheden » Kulturministeriet har opsagt sin aftale med DBC« bragt på Perspektivs hjemmeside den 22. december 2017.

Adgangen til viden er en forudsætning for et rigt samfund

Fortsætter regeringen med at sælge ud af arvesølvet? Hvad er det for et fattigt samfund, vi i al vores rigdom, er på vej til at blive?

Der tales meget om at bevare ytringsfriheden, men muligheden for at kunne finde frem til og have adgang til viden er en nødvendig forudsætning for fornuftige ytringer. Nationalbibliografien og bibliotek.dk er vigtige hjælpemidler, og det skulle nødigt gå med dem, som det er gået med postvæsenet.

Grete Munch, den 23. december.

Sær beslutning

Hold nu op, det virker som en pudsig og sær beslutning.

Simon Aakjær Johannesen, den 27. december.

Ansaret ligger hos vælgerne

Tja, er det så forfærdeligt? Er det ikke bare det samme, som vi har set med postvæsenet, DONG, Kvinfor og en masse andet? Vi vælger politikere, som skal styre landet. Vi vælger dem i tillid til, at de vil gøre det rigtige, og af og til knækker kæden. I mange, mange år er der sparet på bibliotekerne og mange synes, at det er forfærdeligt, og at kulturlivet bliver kvalt. Og hvad gør vi vælgere så, ja vi stemmer sgu på de samme en gang til. Hvor klogt er det lige? Dumme vælgere vælger dumme politikere, der træffer dumme beslutninger... Godt nytår.

Henrik Larsen, den 3. januar.

NYE STILLINGER

STILLINGSOPSLAG Alle henvendelser vedrørende stillingsopslag rettes til: DG Media as Havneholmen 33 · 1561 København V tlf. 70271155 · fax: 70 27 11 56 Mail: epost@dgmedia.dk Bemærk venligst, at fristerne nedenfor kun gælder stillingsannoncerne:

Nr. 02-2018: Udgivelsesdato 23.02
Bestillingsfrist 06.02 kl. 12
Materialefrist 08.02 kl. 12

Nr. 03-2018: Udgivelsesdato 23.03
Bestillingsfrist 07.03 kl. 12
Materialefrist 09.03 kl. 12

Nr. 04-2018: Udgivelsesdato 20.04
Bestillingsfrist 04.04 kl. 12
Materialefrist 06.04 kl. 12

RÅD OG ANBEFALINGER VED ANSØGNING

Ved deltidsstillinger under 29,6 timer skal der altid udstedes frigørelsesattest fra begyndelsen af et ansættelsesforhold, hvis der skal udbetales supplerende dagpenge. Du kan altid kontakte Bibliotekarforbundets forhandlingsafdeling, hvis du har spørgsmål.

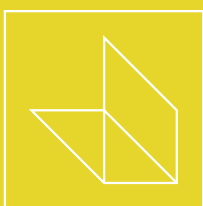
PERSPEKTIV

Bibliotekarforbundets fagmagasin Perspektiv Peter Bangs Vej 30
2000 Frederiksberg · Tlf: 38 88 2233 · Mail: perspektiv@bf.dk
· Hjemmeside: www.bf.dk/fagmagasinetperspektiv · Udgiver:
Bibliotekarforbundet · Redaktion: Ansvarshavende redaktør:
Anette Lerche · Tlf: 38 38 06 37 · Mail: lerche@bf.dk · Journalist:
Sabrine Mønsted · Tlf: 38 38 06 38 · Mail: moensted@bf.dk ·
Studentermedhjælp/korrektur og Del Din Viden: Katrine Mølgaard
Mail: km@bf.dk · Annoncer: DG Media a/s, St. Kongensgade 72 ·
1264 København K · 70 27 11 55 · Fax: 70 27 11 56 · Mail: epost@dgmedia.dk · Kontaktperson: Morten Holm: 3370 7674 · Tryk:
CO₂-neutralt hos KLS Grafisk Hus A/S, ISSN: 1904-7940, Danske
Specialmedier · Design/Layout: Gregorius Design · Abonnement:
abonnement@bf.dk · Årsabonnement 610 kr. Udland 980 kr.
BF-medlemmer modtager automatisk bladet · Oplag: Distribueret
oplag iflg. Dansk Oplagskontrol: 6.503. Dette nummer er trykt i
6.800 eksemplarer · Adresseændring og uregelmæssigheder i
leveringen meddeles til Bibliotekarforbundets medlemsafdeling:
medlemsafd@bf.dk.

Har du brug for en vikar?

Brug BF's
vikariatmail [bf.dk/
vikariatmail](mailto:bf.dk/vikariatmail) og få en
vikar med de rette
kompetencer.

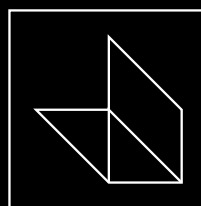

Bibliotekarforbundet

Forbundet for
informationsspecialister
og kulturformidlere

Se flere job på
Bibliotekarforbundets
jobportal:

bibliotekarjob.dk

Bibliotekarforbundet

Forbundet for
informationsspecialister
og kulturformidlere

PROJEKTLEDER I PRAKSIS

Miniuddannelse (3 kursusdage) med individuel opgave

Holdstart den 16. april 2018 - København

Miniuddannelse hvor du får styrket din viden om de grundlæggende elementer og værktøjer i projektledelse og samtidig mulighed for at øve brugen af værktøjerne og for at arbejde med din rolle som projektleder i praksis.

FORBEREDELSE

MODUL 1 (1 DAG)

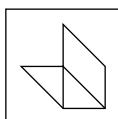
INDIVIDUEL OPGAVER

MODUL 2 (2 DAGE)

AFSLUTNING

På uddannelsen kommer du undervejs til at skulle reflektere over og anvende værktøjerne på dine egne projekter. Med kun op til 12 deltagerpladser på holdet giver det dig god plads til indlevelse og indlæring i tæt samspil med dine medstuderende på uddannelsen.

- Læs mere om uddannelsen på bf.dk/arrangementer

Bibliotekarforbundet

Forbundet for
informationsspecialister
og kulturformidlere

ARRANGEMENTER PÅ VEJ

GENERAL-
FORSAMLINGER

Seniorgruppens

Generalforsamling 2018

17. april 2018 i København

Bibliotekarforbundets

Generalforsamling 2018

27.-28. oktober 2018 i Nyborg

FAGLIGE
ARRANGEMENTER

Gå-hjem-møde:

Lønforhandling kan læres

Få afdækket forhandlingens mysterier, og kom hjem med konkrete og praktiske redskaber til at kunne forhandle din egen løn.

31. januar 2018 i København

7. februar 2018 i Aalborg

13. marts 2018 i Aarhus

20. marts 2018 i Odense

Webinar: Nudging

– adfærdsdesign i teori og praksis

Få en introduktion til nudging som en anvendelig metode til at påvirke brugeradfærd, til Kahneman og til hvordan vi kan bruge det i praksis.

8. februar 2018 via din computer, tablet eller smartphone

Gå-hjem-møde: Stress og personlighed – grænselandet mellem sårbarhed og robusthed

Forskellen i personlighed har betydning for, hvor lille eller stor en belastning, der skal til, før der udløses en stressrespons. Gå-hjem-møde hvor stresseskert Thomas Milsted gør os klogere på sammenhængen mellem stress og personlighed.

26. februar 2018 i København

5. marts 2018 i Aarhus

Gå-hjem-møde: Brug din faglighed i frivilligt arbejde

Vil du kombinere en enestående faglig udfordring med ophold i udlandet, er frivilligt arbejde en oplagt mulighed. Hør bl.a. bibliotekar Trine Søndergaard fortælle om arbejdet med at opbygge et fagbibliotek og implementere brugen af bøger i undervisningen i Tanzania.

28. februar 2018 i København

Gå-hjem-møde: Stress og personlighed – grænselandet mellem sårbarhed og robusthed

Alle får stress, hvis de overbelastes, arbejder for meget eller sover for lidt. Alle! Men forskellen i personlighed har betydning for, hvor lille eller stor en belastning, der skal til, før der udløses en stressrespons. Gå-hjem-møde hvor stresseskert Thomas Milsted gør os klogere på sammenhængen mellem stress og personlighed.

26. februar 2018 i København

5. marts 2018 i Aarhus

Morgenmøde for ledere: 360 graders mundtlig lederkommunikation

Lær, hvordan du bruger din mundtlige kommunikation til at skabe tillid, mening og retning. Få værktøjerne til at kommunikere klart og præcist og brænde igennem, når du tager ordet.

8. marts 2018 i København

Webinar:

Ledelse – back to basic!

Vi går »back to basic« og giver dig mulighed for at fokusere på og reflektere over kernen i ledelsesopgaven. Hvordan finder du frem til dine styrker, svagheder og din motivation?

13. marts 2018 via din

computer, tablet eller

smartphone

Webinar: Vælg undervisningsmetoder ud fra klart definerede mål!

Når du vælger metoder, form og indhold for din undervisning, er det nærliggende at tage udgangspunkt i de konkrete aktiviteter. Men undervisningen bliver langt mere effektiv, hvis du bevidst formulerer klare lærings- og effektmål og lader disse styre dit valg af undervisningsmetoder.

19. marts 2018 via din

computer, tablet eller

smartphone

Tur til børnebogmessen i Bologna

Kom med BØFA på en spændende og inspirerende tur til The Children's Book Fair i Bologna med plads til netværk og videndeling.

25. - 27. marts 2018 i Bologna

Scan QR-koden og meld dig til et af de mange spændende arrangementer allerede i dag.

I arrangementskalenderen får du overblik over arrangementer og aktiviteter, du som medlem af Bibliotekarforbundet kan deltage i. Find flere oplysninger og en helt aktuel oversigt over arrangementstilbud på www.bf.dk/arrangementer.

Gå-hjem-møder: Nye måder at være bibliotek på

Med udgangspunkt i sin bog *Nye måder at være bibliotek på* giver i Elsebeth Tank os input til en ny faglig samtale om bibliotekernes identitet og værdigrundlag.

17. april 2018 i København

25. april 2018 i Kolding

Workshop for ledere: Få medarbejderen tilbage efter stress

Bliv klædt på til at gribe det vigtige ledelsesansvar og arbejde med at forebygge og håndtere stress blandt medarbejderne og hos dig selv som leder.

14. maj 2018 i København

15. maj 2018 i Aarhus

Webinar: Den faglige elevatortale – sælg dig selv og dine kompetencer

Det er langt fra alle, som er gode til at fortælle kortfattet og overbevisende om, hvem man er, hvilke kompetencer man har, og hvilke opgaver man kan løse. Men kan man gøre brug af teknikker som storytelling og salgspitching, når man skal sælge sig selv?

17. maj 2018 via din computer, tablet eller smartphone

Som studentermedlem kan du også deltage gratis i mange af vores værktøjskurser og gå-hjem-møder. Følg med i kalenderen på bf.dk.

VÆRKTØJSKURSER OG EFTERUDDANNELSE

Kursus i udstillingsudvikling

Kunsthøgskolen og MUFA inviterer til 2-dages kursus med teori, praksis og øvelser for dig, som gerne vil blive bedre til at lave spændende, oplevelsesrige og informative udstillinger.

6. februar og 13. marts 2018 i København

2-dages kursus: Auditering for informationsspecialister

Auditering er et fantastisk værktøj, når man arbejder med Information Management, Records Management, informationssikkerhed og IT-systemer generelt. Lær at bruge auditteknikkerne i praksis.

27.-28. februar 2018 i København

Digital Manager (Miniuddannelse)

Uddannelsen fokuserer på værktøjer til og principper for udvikling, design og strukturering af din organisations eller virksomheds website eller andre digitale løsninger og webapplikationer. Hver af de seks moduler varer én kursusdag og kan også tages enkeltvis.

7. marts til 18. april 2018 i København

Projektleder i praksis (Miniuddannelse)

Miniuddannelse hvor du får styrket din viden om de grundlæggende elementer og værktøjer i projektledelse og samtidig får mulighed for at øve brugen af værktøjerne og

for at arbejde med din rolle som projektleder i praksis.

16. april til 24. maj 2018 i København

JOB OG KARRIERE

Revolutionér din jobsøgning

Hvordan kan du præsentere dig selv og finde din egen vej til en succesfuld jobsøgning?

31. januar og 7. februar 2018 i København (dagskursus)

15. og 22. marts 2018 i København (dagskursus)

11. og 18. april 2018 i København (aftenkursus)

8. og 15. maj 2018 i København (dagskursus)

Individuelle karriererådgivningssamtaler

Karriererådgivningen kan hjælpe dig med råd og sparring og gøre dig mere bevidst om dine muligheder og kompetencer.

Find datoerne på bf.dk/JobOgKarriere

SENIORER

Oplevelsesaften: Kom til en hyggelig og lærerig aften med PFA

Få indsigt i, hvad der rører sig på pensionsmarkedet, få svar på spørgsmål om din egen pensionsordning – og så er der også forkælelse på programmet.

6. marts 2018 i Aalborg

7. marts 2018 i Aarhus

14. marts 2018 i Kolding

21. marts 2018 i København

22. marts 2018 i Næstved

11. april 2018 i Herning

TR-KURSER

TR-uddannelse Modul A 2018

Om BF som forhandlingsberettiget organisation, om TR's forskellige roller, lokale samarbejdsregler, arbejdsmiljøregler m.m.

26.-28. februar 2018 i

Middelfart

TR-tirsdag: Tilbage til job efter en sygemelding – hvad er TR's rolle?

Mød Malene Friis Andersen, forfatter, psykolog og forsker, når vi sætter fokus på tillidsrepræsentantens rolle.

6. marts 2018 i København

TR-OK-Landsmøde 2018 (resultat)

Kom og hør om og diskuter overenskomstresultatet 2018, når vi holder TR-OK-landsmøde.

14. marts 2018 i Middelfart

TR-uddannelse Modul B 2018

Bibliotekarforbundets TR-uddannelse – Modul B – giver en introduktion til de væsentligste emner indenfor ansættelsesretten.

17. april 2018 i Horsens

19. april 2018 i København

TR-uddannelse Modul C 2018

Omhandler lønforhold, lønpolitik, budgetforståelse, forhandlingsteknik – og træning.

30. maj til 1. juni 2017

i Middelfart

Litteraturformidling skal være kernen

Navn: Thomas Ry Andersen

Stilling: Bibliotekar på Haderslev Bibliotek fra 1. januar 2018

Uddannelse: Cand. mag. i litteraturvidenskab med en bachelor i Bibliotekskundskab og Videnskommunikation på SDU.

Karriere: Arbejdet i Munch-Christensens Antikvariat i Vejle, i en boghandel og som assistent på Vejle Bibliotekerne. Senere bibliotekar på Vejen Bibliotek og litteraturformidler på Fredericia Bibliotek.

Alder: 42 år

Du kommer fra et job som litteraturformidler og skal nu være bibliotekar.

Hvorfor det skifte?

- Jeg har som litteraturformidler udelukkede haft fokus på litteraturformidling, men har savnet en større variation i hverdagen og de mere klassiske bibliotekariske opgaver såsom materialevalg, arrangementsplanlægning fra start til slut og det at være med i hele bibliotekets værdikæde. Jeg mener, at jeg bliver en bedre litteraturformidler af at lave de andre ting, fordi jeg får føling med bibliotekets arrangementer og materialer. Desuden er der en spændende udvikling i gang i Haderslev, hvor der blandt andet bliver bygget et nyt bibliotek i kombination med motorikcenter og daginstitution i filialen i Gram.

Hvad er det ved bibliotekar- og formidlerjobbet, du godt kan lide?

- Jeg brænder for litteratur. Både at give brugerne den rigtige bog med hjem ved at tale med dem og finde ud af, hvad de kan lide at læse, og at udfordre dem og sørge for, at de kommer videre i deres litteraturskud og udvikler sig som læsere. Det kræver, at man kender sammenhænge inden for litteraturen, så man ved i hvilke retninger, man skal skubbe dem. Litteraturformidling er absolut en af kerneopgaverne for bibliotekerne. Det skal vi holde fast i og prioritere højt.

Hvad har været din bedste formidlingsoplevelse?

- Det er mange små oplevelser. Det er en god fornemmelse, når en låner kommer tilbage og siger: »den bog, du anbefalede, var fantastisk, nu har jeg anbefalet den til en anden«. Det at åbne horisonten til andre forfatterskaber og gøre folk klogere på litteraturen. Det kan være på alle niveauer fra Linse Kessler til Thomas Mann. Det vigtigste er, at man læser. Jeg synes personligt, at der er litteratur, der er bedre end andet, men i bund og grund handler det om at møde brugerne, hvor de er.

Har du et eksempel på god formidling?

- Det er den personlige kontakt, der

fungerer bedst, og det handler generelt om, at lånerne kommer hjem med mere, end de kom efter. Det er lidt en kliché, men den holder, hvis man kan inspirere og få dem til at læse mere. Den digitale litteraturformidling er også eksploderet de seneste år og særligt på de sociale medier. Det er interessant og giver mange nye muligheder, men det er også langt sværere at ramme den rigtige målgruppe.

Hvor ser du udfordringerne for dit arbejde?

- Bibliotekerne skal lave alt muligt andet i dag og tager mange nye opgaver ind. Biblioteket skal være åben over for det nye og tilpasse sig udviklingen og brugernes behov. Kunsten er at finde den rette balance, så vi ikke glemmer vores kerneopgaver.

Hvad er udfordringerne for bibliotekerne?

- Det er svært at overskue, hvad den nære fremtid bringer, og hvilken retning vi skal i. Jeg mener, at litteraturformidling og den personlige kontakt med brugerne er det, vi skal holde fast i. Og så skal vi passe på med ikke at løbe i alt for mange retninger og lade os friste af at tivolisere for meget – også selvom det måske virker som en god idé lige nu.

**WE
ARE
LIBRARY
PEOPLE®**

WWW.LAMMHULTSBIBLIOTEKSDESIGN.DK

PART OF LAMMHULTS DESIGN GROUP

VORES ARKITEKTTEAM ER KLAR TIL ET NYT ÅR!

Vi iscenesætter og indretter fremtidens biblioteker. Lad os sammen ruske op i gamle vaner.

Kontakt os for rådgivning på telefon 76 78 26 11 eller besøg os på www.lammhultsbiblioteksdesign.dk for mere inspiration.

Bliv klogere hjemmefra

Følg et af BF's mange
onlinekurser og webinarer

Som medlem af Bibliotekarforbundet
har du fri og gratis adgang til en række
onlinekurser og webinarer.

Vi giver dig adgang til kurser inden for
brug af sociale medier, Microsoft Office,
Adobe Photoshop og InDesign, Windows,
projektledelse med mere.
Det er fleksibelt og nemt at deltage.

Se mere på bf.dk/webinarer og
bf.dk/onlinekurser